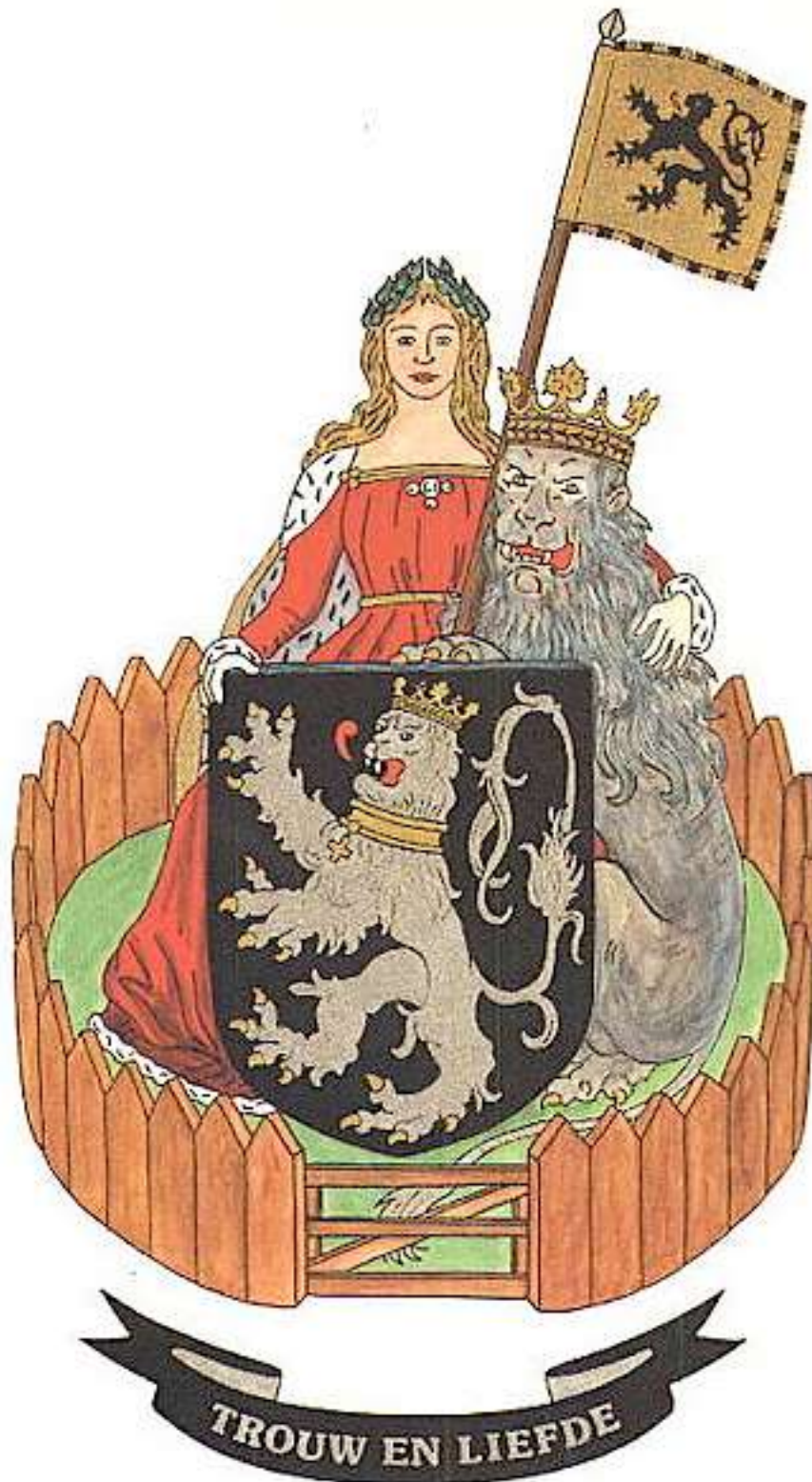

De stad Gent in de filatelie

Deel I

De stad Gent

Geschiedenis van de stad Gent

De stad Gent, die gelegen is aan de samenvloeiing van Schelde en Leie, heeft een Keltische oorsprong. Sint Amandus richtte er een eerste kerk op, die later de St. Baafs-abdij zou worden. In de 7de eeuw werd aan de oever van de Schelde een tweede abdij gesticht, gewijd aan St. Pieter. De stadskern groeide op tussen deze twee abdijen, maar werd het slachtoffer van de plunderingen en de vernielingen van de Noormannen. Maar de middeleeuwse stad werd heropgebouwd vanaf de 10de eeuw, en ontwikkelde zich rond een kasteel waarvan de bouw begonnen werd onder Filips van de Elzas (einde 12de eeuw). Dit “Gravenkasteel” getuigt van de wil van de graven om te strijden tegen de groeiende macht van de inwoners van de stad.

In de 14de eeuw was Gent een bloeiende stad, dank zij de productie en de uitvoer van het Vlaamse laken, een kwalitatief hoogstaande wollen stof. Alleen Parijs kon ten noorden van de Alpen de vergelijking doorstaan met de stad Gent, die dan reeds een Europese uitstraling had.

Gent was met Frankrijk verbonden door zijn feodale plichten, maar op economisch vlak had Gent een veel grotere band met Engeland, dat zijn wol leverde. Om te ontsnappen aan deze dualiteit vond de Gentenaar Jacob van Artevelde een geniale uitweg, die de Europese geschiedenis voor eeuwen zou beïnvloeden: hij erkende de Engelse koning Edward III als... koning van Frankrijk. Deze beslissing ligt aan de basis van het uitbreken van de honderdjarige oorlog tussen Frankrijk en Engeland.

Op 24 februari 1500 is Karel V (“Keizer Karel”) geboren in Gent, maar in 1540 moest hij afrekenen met een hevige opstand in zijn geboortestad. Karel V onderdrukte de opstand zeer hardhandig, en hij verplichtte de notabelen van de stad om vergiffenis te vragen op blote voeten, alleen gekleed in een lang hemd, en met een strop om de hals. Vandaar dat de Gentenaars nu nog altijd de “Stroppendragers” genoemd worden.

Onder de Spaanse koning Filips II vierde de onverdraagzaamheid hoogtij. Genadeloze godsdienstoorlogen hadden tot gevolg dat er een definitieve breuk ontstond tussen de protestantse noordelijke Nederlanden, en de zuidelijke provincies, die katholiek bleven. Met de “Pacificatie van Gent”, die ondertekend werd in 1576, legden de 17 noordelijke en zuidelijke provincies tijdelijk hun godsdienstproblemen aan de kant, om gezamenlijk sterker te staan tegenover de Spaanse bezetting.

Het politiek en economisch belang van Gent nam sterk af vanaf de 16de eeuw. De stad had veel te lijden onder de oorlogen van Lodewijk XIV. De Franse koning Lodewijk XVIII vond onderdak in Gent tijdens de Napoleontische periode, en in 1814 werd in Gent een belangrijk verdrag ondertekend door Groot-Brittannië en de Verenigde Staten, die zo een einde maakten aan een lange oorlog.

Het is pas vanaf het begin van de 19de eeuw dat Gent zich begon te herstellen, dank zij de oprichting van de Gentse universiteit (1817), een verbetering van de haveninfrastructuur, en een ontluikende industriële ontwikkeling.

Het uitzicht van Gent wordt bepaald door de drie grote torens. De indrukwekkendste van de drie is zonder twijfel die van de St. Baafskathedraal. In deze kathedraal, waar men zowel romaanse als gotische en barokke elementen terugvindt, wordt een van de bekendste schilderijen ter wereld bewaard: de “Aanbidding van het Lam Gods”, van de gebroeders van Eyck. De tweede toren is die van de elegante en zuivere St. Niklaaskerk. De derde toren is het belfort. Met een hoogte van 95 meter is hij het perfecte symbool van de fierheid en de macht van de gilden in de middeleeuwen. Het stadsbeeld is echter niet volledig zonder de massieve en toch elegante aanwezigheid van het Gravenkasteel, en van de schilderachtige Graslei, aan de oevers van de Leie.

Gent heeft grotendeels zijn typisch karakter bewaard, met zijn oude herenhuizen en zijn schilderachtige wijken, zoals het “Patershol”. Maar zij kan ook prat gaan op het feit dat zij een van de zeldzame Belgische locaties is waar de artistieke initiatieven een internationale uitstraling hebben: het “Festival van Vlaanderen”, de floralieën, die om de vijf jaar plaats vinden, en het internationaal filmfestival. Wij kunnen hieraan nog het “S.M.A.K.” aan toevoegen: het is het omstreden, maar overbekende museum voor hedendaagse kunst.

De stad Gent

I) Te zien in Gent

- Het Gravensteen
- De Graslei
- De drie torens
 - De St. Baafskathedraal
 - Het belfort
 - De St. Niklaaskerk
- Het Geeraard de Duivel-steen
- Het Rabot
- De St. Baafsabdij
- De Bijloke
- Het Pand
- De Koninklijke Vlaamse Academie
- Het Museum voor Schone Kunsten
- Het operagebouw
- Het station van Gent-Sint-Pieters
- De boekentoren
- Het Groot Vleeshuis
- Het Hotel d'Hane-Steenhuyse
- Portret van keizerin Maria Theresia (Stadhuis van Gent)
- Het Zeekanaal van Gent
- Afsnee, de St. Jan de Doper-kerk
- Het Campo Santo-kerkhof van Sint-Amandsberg

De beroemdste gebouwen van Gent

Het belfort - De St. Nikolaaskerk - De St. Baafskathedraal - Het stadhuis - De stadshal

Het Gravensteen

Het is graaf Arnulf I die in het midden van de 10de eeuw een beschermend onderkomen bouwde op een hoge zandduin te midden van de Leie-armen. Het was niet meer dan een grote houten constructie.

In de 11de eeuw, waarschijnlijk op bevel van graaf Boudewijn V, verving een stenen zaalgebouw de centrale houtbouw. De drie grote zalen boven elkaar bekleemden de luxe en het comfort van die tijd. Bij een volgende bouwphase ontstond het “mottekasteel”, met opperhof en voorhof. Rond het stenen zaalgebouw werd een motteheuvel gevormd, met de aarde afkomstig van de rondom gegraven gracht. De vroegere benedenzaal werd daardoor kelder.

De meest ingrijpende verbouwing gebeurde rond 1180, ten tijde van graaf Filips van den Elzas. De centrale zaalconstructie werd opgetrokken tot een majestueuze donjon. De poort kreeg een voorbouw, en sloot aan bij een stevige omheining met 24 uitkragende torens.

Vanaf de 13de eeuw maakte het grafelijke voorhof deel uit van het schependom, en tal van stadslieden bouwden er hun huizen. De graven van Vlaanderen logeerden steeds minder vaak in het Gravensteen, en Lodewijk van Male verplaatste de residentieële functie van het Gravensteen naar het Hof ter Walle, het latere Prinsenhof. Het Gravensteen werd herleid tot een administratief centrum, onder toezicht van een burggraaf (het burggravenrecht werd echter spoedig verworven door het Gentse schependom). De Raad van Vlaanderen zetelde er, grote ontvangsten en feesten vonden er nog plaats, het grafelijke muntatelier was er gevestigd, en het was vooral bijzonder nuttig als gevangenis.

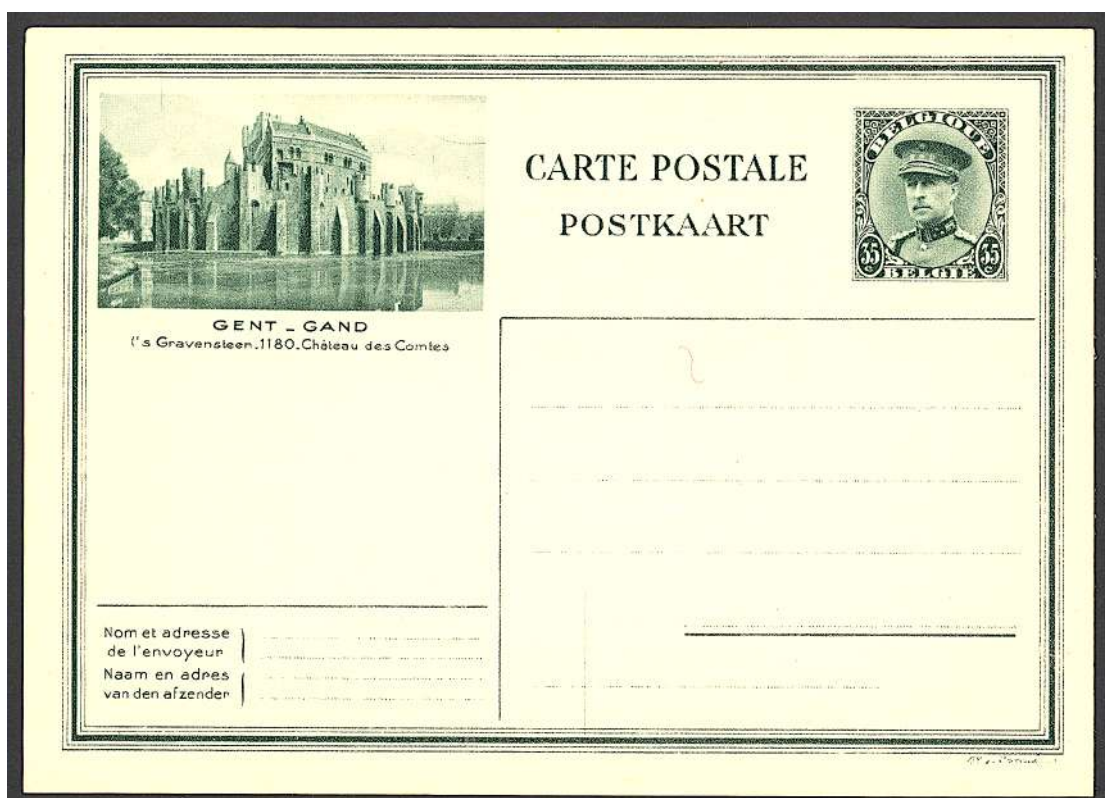
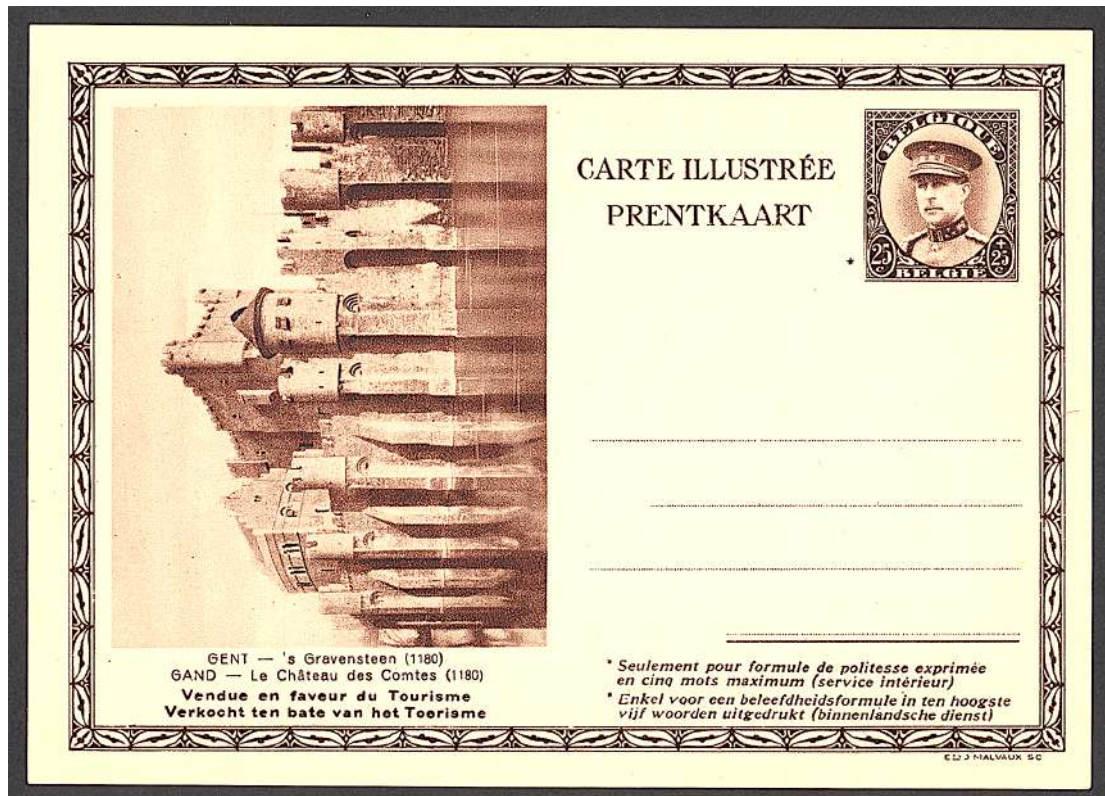
Tijdens de Oostenrijkse tijd in de 18de eeuw had het hof geen enkele interesse meer voor het Gravensteen, en besloot om het te verkopen. Jean-Denis Brismaille, bouwmeester van de stad Gent, kocht het Gravensteen en bouwde het om tot een industrieel complex. Een metaalconstructie-atelier, stoommachines en katoenspinnerijen vonden onderdak in het kasteel.

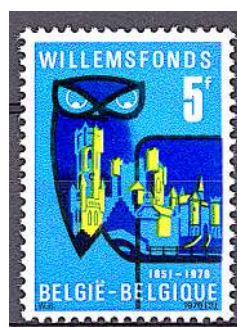
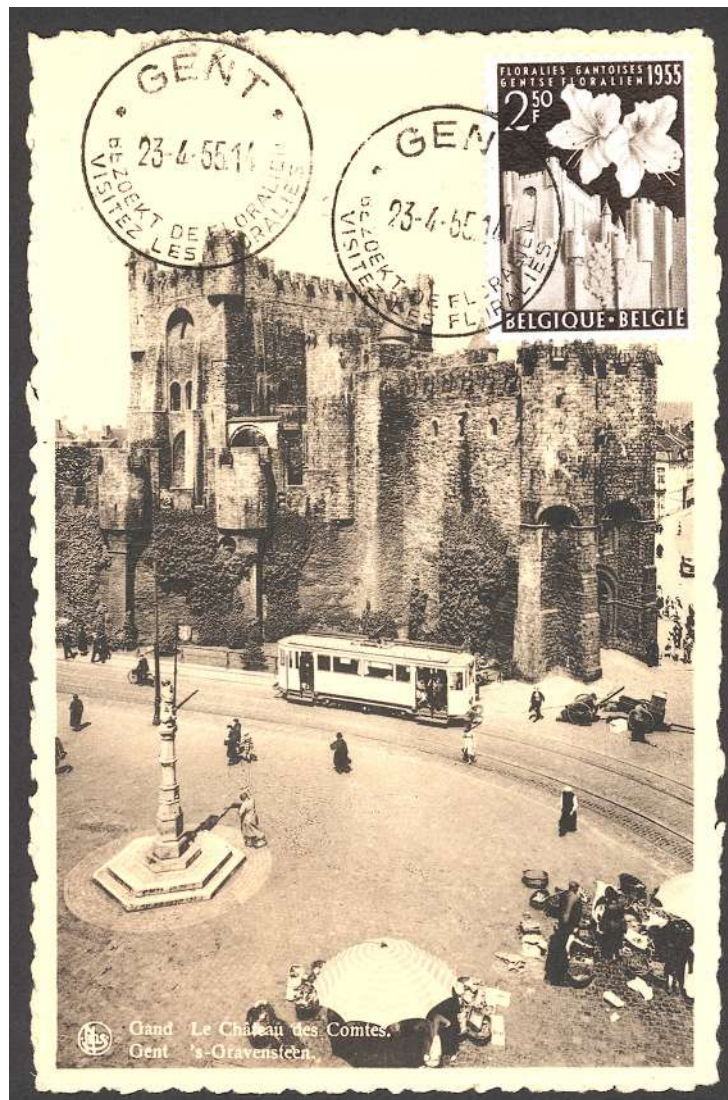
Deze omvorming, die kenmerkend is voor de eerste industriële ontplooiing in Gent, had als gevolg dat in de tweede helft van de 19de eeuw een volledig vervallen Gravensteen klaar was voor de sloop.

Maar de herwaardering ving aan op het einde van de 19de eeuw: het rijk en de stad kochten het geheel van het vroegere opperhof in diverse etappes terug. De ontmantelingswerken begonnen in 1889, en de restauratie werd geleid door architect Joseph De Waele. Hij werkte in de voetsporen van de Franse restaurateur Eugène Viollet-le-Duc, d.w.z. strevend naar een romantische interpretatie, ten koste van de middeleeuwse realiteit.

De restauratie maakte van het Gravensteen het meest bezochte toeristische monument van Gent, en dank zij de wereldtentoonstelling van 1913 in Gent verwierf het kasteel wereldfaam.

Maar in de 20ste eeuw schonk men weinig aandacht aan het instandhouden van het Gravensteen. Dit leidde tot verval en stabiliteitsproblemen, die een nieuwe restauratie eisten. De nieuwe herwaardering ging definitief van start met de viering van "800 jaar Gravensteen" in 1980. Deze nieuwe consoliderings- en restauratiewerken worden nu veel wetenschappelijker uitgevoerd, en alle fasen worden voorafgegaan door grondig archeologisch bodem- en muuronderzoek.

*Het Gentse Gravensteen, geflankeerd door het belfort van Brugge (links)
en het "Steen" van Antwerpen (rechts)*

De Graslei

Vanaf de 11de eeuw kende de Leie op die plaats een drukke havenactiviteit. De plaats was toen vooral bekend voor de aanvoer van graan uit Artesië. Gezien de stad Gent het graanstapelrecht bezat, moest alle invoer van graan in het graafschap Vlaanderen via Gent gebeuren. Kooplieden waren verplicht om één vierde van hun granen naar de stedelijke stapelplaatsen te brengen. Pas nadat het graan een tweetal weken had gelegen mocht de eigenaar het op de Gentse markt brengen.

De Graslei heeft haar benaming pas in de 18de eeuw gekregen. Voordien werden beide oevers van de oude haven simpelweg Lei, Korenlei of Tusschen Bruggen genoemd. Na 1775 werd de ene zijde Graslei, en de andere werd de Korenlei. Het is daar dat het lossen en het laden van de schepen gebeurde. De kaden hiervoor waren reeds aangelegd in 1562 - 1565.

Verschillende panden herinneren sterk aan de activiteiten van de graanhandel, en weerspiegelen de bloei van de Gentse ambachten en neringen.

In de loop van de 18de en 19de eeuw zijn de meeste huizen verbouwd of aangepast, waarbij hun oorspronkelijk karakter verloren ging. Met het oog op de wereldtentoonstelling van Gent in 1913 werden de historische panden grondig gerestaureerd, niet altijd met de nodige aandacht voor hun authenticiteit, maar wel met een bijzonder geslaagd eindresultaat: de Graslei is een van de hoofdtrekpleisters van het toerisme in Gent.

Vanaf de St. Michielsbrug zien wij eerst de achterzijde van het voormalige postgebouw, in zeer geslaagde neogotische stijl. Dan het gildehuis van de Vrije Schippers, uit 1531, in Brabantse gotiek (nu nr. 13). Wij steken een klein steegje, de Hazewindstraat, voorbij, en dan hebben wij het gildehuis van de Korenmeters of *Cooremeetershuys*, uit 1698, in Vlaamse renaissance-stijl (nu nr. 12). Het huis bezit nog zeer ruime 15de eeuwse kelders.

Na een piepklein tolhuisje hebben wij dan het voornaamste gebouw van de Graslei, de *Spijker* of Korenstapelhuis. Het werd gebouwd rond 1200 in romaanse stijl, grondig verbouwd en uitgebreid in 1323, en volledig gerestaureerd rond 1900 na een brand in 1896. Nu is het een restaurant (nr. 10). Het huis bevat de oudste trapgevel ter wereld.

Ernaast hebben wij het eerste Korenmetershuis (nr. 9), en dan het gildehuis van de Vrije Metselaars (nr. 8), in Brabantse gotiek. Het gebouw lijkt oud, maar is dat niet: het is een reconstructie, en werd gebouwd in 1912. Dan *Het Maegdeken*, eveneens grondig gerestaureerd voor de wereldtentoonstelling van 1913 (nr. 7), *De Witte Leeuw* (nr. 6), en *De Beerie* (nr. 5).

Voorbij een nieuwe steeg, het Schuddeveestraatje, hebben wij nog de sterk gerenoveerde huizen *Verberrenden Steen* en *'t Bierhooft*, alvorens de *Hooiaard* te bereiken, meteen het einde van de Graslei.

De drie torens

Het uitzicht van Gent wordt bepaald door de drie grote torens. De indrukwekkendste van de drie is zonder twijfel die van de St. Baafskathedraal. In deze kathedraal, waar men zowel romaanse als gotische en barokke elementen terugvindt, wordt een van de bekendste schilderijen ter wereld bewaard: *de Aanbidding van het Lam Gods*, van de gebroeders van Eyck. De tweede toren is die van de elegante en zuivere St. Niklaaskerk. De derde toren is het belfort. Met een hoogte van 95 meter is hij het perfecte symbool van de fierheid en de macht van de gilden in de middeleeuwen.

De drie torens: de St. Niklaaskerk, het belfort, en de St. Baafskathedraal

De St. Baafskathedraal

*De St. Baafskathedraal van Gent staat centraal.
Links de kathedraal van Doornik, rechts de kathedraal van Antwerpen*

Reeds in 942 werd een bidplaats gewijd, vlakbij de aanlegplaats aan de Nederschelde. De kerk was opgedragen aan St. Jan de Doper. Het is de oudste kerk van Gent. In het midden van de 11de eeuw werd deze eerste houten kerk herbouwd en verruimd. Van deze originele bidplaats is niets bewaard.

In de 12de eeuw werd op dezelfde plaats een romaanse kerk in kruisvorm met een crypte gebouwd. Deze romaanse kerk werd geleidelijk aan afgebroken en vervangen door een gotische kerk, waarvan de bouw in drie grote fasen verliep.

De eerste fase begon op het einde van de 13de eeuw, en duurde tot het begin van de 15de eeuw. Het koor werd volledig vernieuwd, waarbij de invloed van de Scheldegotiek onmiskenbaar is. De kooromvang en de kranskapellen dateren uit het begin van de 15de eeuw.

Tijdens de tweede bouwphase, van 1462 tot 1538, werd de imposante westertoren in Brabantse gotische stijl opgetrokken.

In 1533 werd begonnen met de derde fase: de bouw van het schip. In 1569 werd de nieuwe kerk gewijd.

Ondertussen was in 1540, na het verdwijnen van de St. Baafsabdij, de naam St. Jan vervangen door St. Baafs. Met de oprichting van het bisdom Gent in 1561 werd de collegiale St. Baafskerk verheven tot kathedraal.

Het tweede deel van de 16de eeuw was rampzalig voor de jonge kathedraal: in 1566 en vooral in 1578 werd de kerk geplunderd door de beeldenstormers. Vooral in 1578 was er zware schade. Het koor werd door de Calvinisten gebruikt als graanopslagplaats.

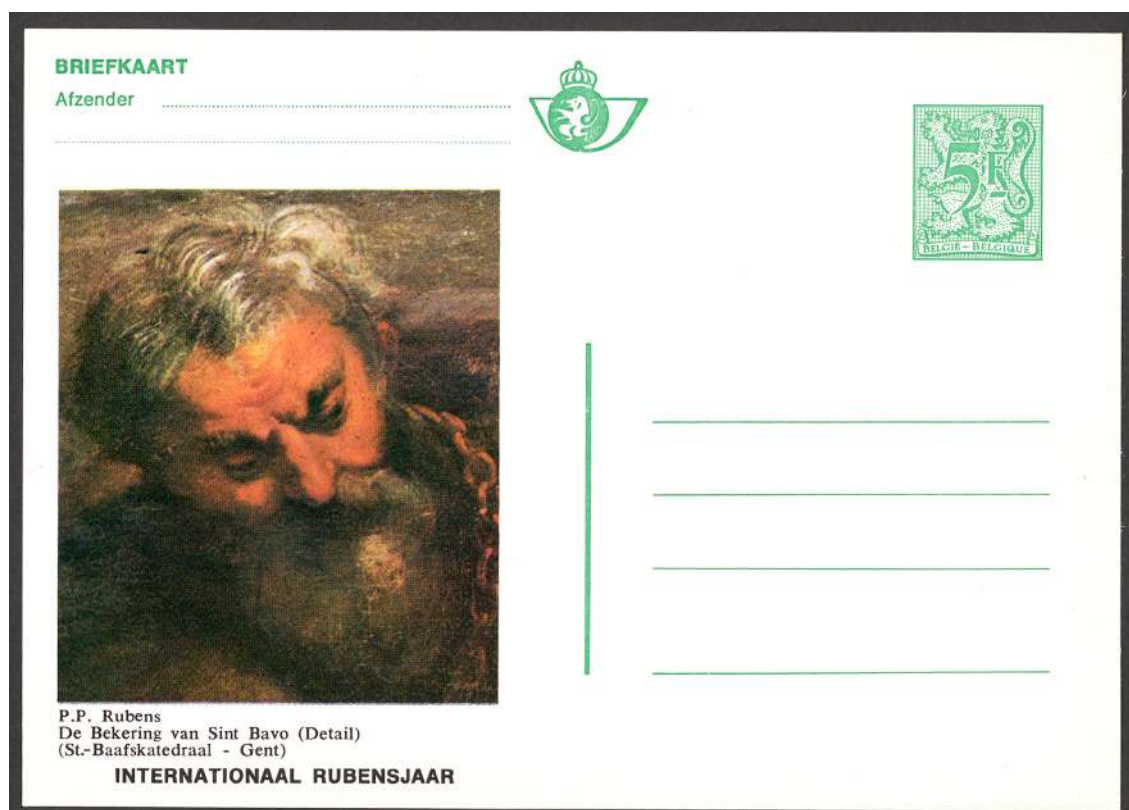
In 1602 werd de torenspits definitief vernield door een blikseminslag, en in 1640 brandde het dak volledig af.

Herstellingen en restauraties volgden elkaar op in de 19de en 20ste eeuw. De laatste restauratie startte in 1956, en is pas beëindigd rond de eeuwwisseling.

De kathedraal heeft een hoogte van 82 m., een lengte van 112 m., en een breedte van 43 m. De grote klok "Bavo" weegt meer dan 5 ton.

De kathedraal is indrukwekkend met zijn driebeukige ruimte met koor, dwarsbeuk, kooromgang en kranskapellen. Het koor met zijn vrij grote vensters is opgetrokken in Franse hooggotiek. Het schip met zijn kleinere vensters en grotere muurvlakken vertoont de kenmerken van de Brabantse laatgotiek.

Het gekendste kunstwerk van de kathedraal is zonder twijfel *De Aanbidding van het Lam Gods*, geschilderd door de gebroeders Van Eyck. Het werd voltooid in 1432.

Detail uit "De bekering van St. Bavo" door Rubens, in de St. Baafskathedraal, Gent

Het belfort

Het belfort in de 17de eeuw

Het belfort in de 20ste eeuw

In 1313 werd begonnen met de bouw van het Gentse belfort, symbool van de stedelijke autonomie. De bouw sleepte aan tot in 1380, aangezien de werken dikwijls werden stilgelegd tijdens onlusten en strijd.

Tussen 1376 en 1380 plaatste men de houten klokkentoren en de kap. Dit spitse bovendeeel zou in de loop der eeuwen dikwijls worden hersteld en vernieuwd. De eerste klok, de beruchte Roeland, gegoten in 1314, werd in de toren aangebracht in 1324. In de loop der eeuwen gebeurden talrijke herstellingen en restauraties, mede om de bekroning aan te passen aan het groeiend aantal klokken van de beiaard.

In 1838 viel een ijzeren anker op de straatstenen, zodat men uit veiligheidsoverwegingen in 1839 de spits samen met de vier hoektorentjes uit 1466 tot aan het uurwerk verwijderde.

In 1853 werd een gietijzeren kap van 300 ton op het gebouw geplaatst. Het belfort had dan een hoogte van 118 meter. Maar de gietijzeren constructie vertoonde veel gebreken, en na steeds nieuwe herstellingen was men verplicht de ijzeren spits in 1911 te slopen. De restauratie gebeurde in allerijl, met het oog op de Wereldtentoonstelling van 1913 in Gent. Het werd nu een stenen torenspits, met een hoogte van 96 meter.

Maar de slechte materie en het afhaspelen van de werken in 1912-1913, met een gebrekkige verankering van de spits op de oude romp, leidden tot grondige restauratiewerken tussen 1966 en 1981.

De twee beroemdste elementen van het belfort zijn de beiaard, die sinds de laatste restauratiewerken bestaat uit 54 klokken, en de draak boven op de spits. De eerste draak werd op de toren geplaatst in 1380. De tweede draak werd geplaatst in 1854, en het huidige exemplaar, dus het derde, werd neergezet in 1980. Hij heeft een gewicht van 400 kg, een lengte van 3,55 m., en een hoogte van 2,10 m.

De St. Niklaaskerk

In de achtergrond is de toren van de Gentse St. Niklaaskerk de derde van links, naast het belfort van Brugge en de kathedraal van Antwerpen

Het is onmogelijk een juiste datum te bepalen voor de bouw van de eerste kapel of romaanse kerk, gewijd aan Sint Niklaas. Men veronderstelt dat de eerste kerk opgericht werd in de 11de of in het begin van de 12de eeuw. In 1120 werd deze eerste kerk bijna volledig vernield door een brand, en in het begin van de 13de eeuw begon men met de constructie van de nieuwe kerk, opgetrokken in Scheldegotiek.

Men startte met het bouwen van de eerste vier traveeën van het driebeukig schip. Enkele tientallen jaren later kwamen het volledige schip, het transept en de vieringtoren tot stand. De torenspits werd er op geplaatst in 1406.

In de 14de en 15de eeuw werden de bouwactiviteiten voortgezet en grepen de eerste verbouwingen plaats. Het koor werd verlengd met twee traveeën en uitgebreid met een kooromgang en straalkapellen.

De beeldenstormers vernielden in 1566 de inboedel. Wat zij nogmaals deden in 1578, bij het begin van het Calvinistisch bestuur in Gent, en waarbij het gebouw zelf ook zware averij opliep.

De St. Niklaaskerk is zonder twijfel de meest geteisterde kerk van Gent: zij kende zware stabiliteitsproblemen als gevolg van slecht berekende funderingen en onoordeelkundige ingrepen. In 1673 viel een deel van de torenspits door een storm naar beneden. De volledige spits werd dan maar verwijderd, en de toren kreeg zijn huidig stomp uitzicht.

In de 18de eeuw werden de scheuren en barsten onder een pleisterlaag verborgen, verschillende ramen werden gedicht, en tegen de buitenmuren bouwde men huisjes en winkeltjes.

Op het einde van de 19de eeuw was de toestand rampzalig, en er volgden verschillende restauraties. De huisjes tegen de kerk werden merendeels gesloopt. In 1960 werd begonnen met de huidige restauratie. In 1992 konden het koor met de straalkapellen, het transept en de vieringtoren worden opengesteld. Nu is het schip aan de beurt.

De St. Niklaaskerk was van bij haar oprichting de kerk van de rijke kooplieden en van de grote gilden van Gent, die aan de Korenmarkt, de Graslei en de Korenlei hun activiteiten hadden. In de kerk hadden zij hun eigen kapel, vandaar de rijkdom aan kunstschaten.

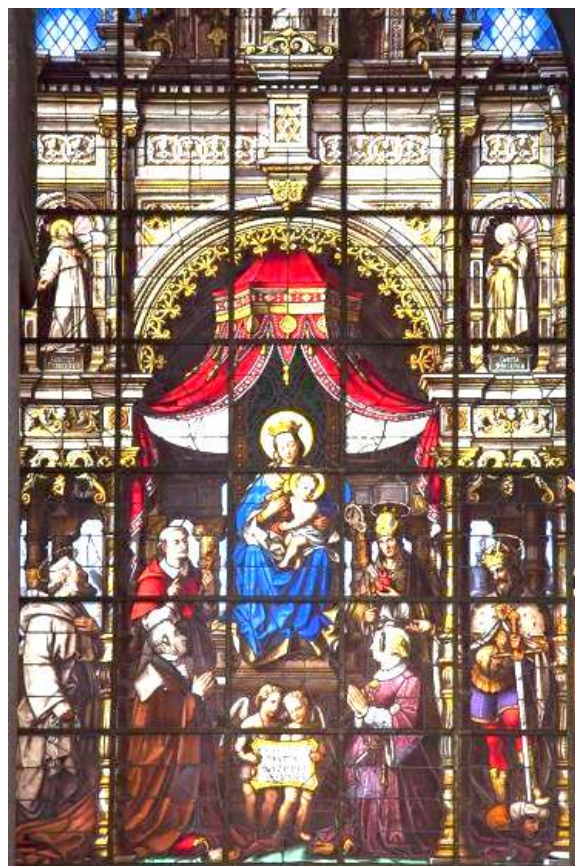

Een van de twee Kerstzegels van 2019 toont een detail uit een glasraam uit de Gentse St. Niklaaskerk. Het is een werk vande glas-in-loodmaker Jean-Baptiste Capronnier. Hij is geboren in Parijs in 1814, maar verwierf in 1862 de Belgische nationaliteit. Hij woonde in Schaarbeek, en werd een van de beroemdste glas-in-loodmakers van zijn tijd.

Tussen 1851 en 1860 maakte hij twee unieke glasramen voor de St. Niklaaskerk van Gent. Het ene beeldt een allegorie op het lijden van Christus af, het andere een Madonna met het kindje Jezus.

De schenkers van dit tweede raam, Leonardus Huyttens en Ferdinanda van Tieghem, zijn bekend, omdat ze knielend aan weerszijden van het tafereel zijn afgebeeld. De beide glasramen werden recent door de St. Lucasschool vakkundig gerestaureerd.

Jean-Baptiste Capronnier stierf in Schaarbeek in 1891.

Het volledige glasraam van de St. Niklaaskerk

Het Geerard de Duivel-steen

Het Geerard de Duivel-steen is een somber gotisch kasteel, dat dateert uit de 13de eeuw, rond 1245. Het werd bewoond door Geerard Vilain, tweede zoon van Zeger II, kastelein van Gent. Hij werd genoemd “Gerardus de Gandavo, dictus diabolus”. Hij is geboren rond 1210, en zijn bijnaam is het gevolg van zijn huidskleur: hij was bruin van huid en zwart van haar. Zijn bijnaam ligt aan de basis van talrijke legendes, waar vader- en broedermoord, samen met andere misdaden en gruwelijke feiten schering en inslag zijn.

Het kasteel nam een belangrijke strategische plaats in als oostelijk onderdeel van de eerste stadsversterking. Het werd reeds in het begin van de 14de eeuw stadseigendom, en het diende in de loop der eeuwen als stapelplaats, als steengroeve voor nieuwe stadsversterkingen, in de 15de eeuw als woning van een Italiaans koopman genaamd De Ville, als tuchthuis en stadsgevangenis (tot 1775), nadien als klooster en school der Hiëronymieten, als seminarie, als wapenopslagplaats, als jongensweeshuis, als krankzinnigengesticht, en als brandweerkazerne.

Het kasteel werd op het einde van de 19de eeuw grondig gerestaureerd, en in 1904 werd het Rijksarchief er ondergebracht, tot zeer recent. Het voornaamste element, de crypte, waar eerst de gevangenen en later de krankzinnigen opgesloten waren, is spijtig genoeg niet te bezoeken.

In de 21ste eeuw werd het Rijksarchief verplaatst, en werden nieuwe, uitgebreide restauraties gestart.

Het Rabot

Het Rabot, dat door de Gentenaars ook de “Drie Torekens” genoemd wordt, werd opgetrokken tussen 1489 en 1491.

Het werd gebouwd over de Lieve, na de belegering van de stad Gent door Maximiliaan van Oostenrijk in 1488. Maximiliaan en zijn vader, keizer Frederik III, kampeerden in Evergem, en zij hadden vastgesteld dat de zwakste plek in de stadverdediging de plaats was waar de Lieve de stadsgracht kruiste. Maar na enkele uitvallen door de Gentse milities moest het keizerlijk leger de aftocht blazen.

Daarop besloot het stadsbestuur op die plaats een gebouw neer te zetten:

- Alhoewel het geen echte stadspoort was, moest het in de eerste plaats dienen als een versterking om de zwakke plek in de stadverdediging weg te werken.
- Het gebouw moest ook dienen als keersluis op de Lieve. De naam *Rabot* is een verbastering van het Franse *rabattre*, wat duidt op het neerlaten van de balken in het water.
- En uiteindelijk werd het een echte triomfboog, na de overwinning van Gent op het keizerlijk leger.

Het gebouw bestaat uit twee elegante torens, met een prachtig dakgebinte, die een gekanteeld middenstuk, opgericht over de Lieve, flankeren. Op het middenstuk werden er twee opschriften aangebracht met tussenin de Gentse leeuw, uitgehouwen in witte steen. De opschriften bestonden uit twee verzen van zeven regels, die verwijzen naar de overwinning van 1488.

In de 18de eeuw verloor het Rabot stilaan zijn betekenis als stadsversterking, en het werd verhuurd als woning. Tussen 1820 en 1825, tijdens het Hollands bewind, werd het gebruikt als kruitmagazijn.

Na de onafhankelijkheid diende het Rabot eerst als ijskelder, en dan als lokaal voor het innen van tolgelden. In 1860, na de afschaffing van de stedelijke octrooirechten, werd een deel van het Rabot gesloopt. In 1870 was het gebouw in bijzonder slechte staat, en in 1872, na het dempen van de Lieve aan de achterzijde van het gebouw, verloor het ook alle nut als sluis.

In de 20ste eeuw onderging het Rabot een grondige restauratie, en kreeg het zoveel mogelijk zijn oorspronkelijk aspect terug. Het Rabot blijft echter wel gedeeltelijk ingedolven: wat men nu de kelders noemt, was vroeger het gelijkvloers.

Vanaf 1936 is het Rabot geklasseerd als monument. Het heeft nu een culturele bestemming, en is in handen van de VZW Ronde Tafel van Gent.

De St. Baafsabdij

Op de plaats waar Leie en Schelde samenvloeien bevinden zich de ruïnes van de voormalige St. Baafsabdij. Op deze plaats, genoemd Ganda, stichtte de heilige Amandus, een van de eerste zendelingen die vanuit Frankrijk hier het christelijk geloof kwamen prediken, rond 630 een abdij, gewijd aan St. Petrus. Het was de heilige Amandus die het doopsel toediende aan Allowin, een lokale edelman, en hem Bavo noemde. Deze Bavo trok zich terug in het pas gestichte klooster, en overleed er rond 650. Hij werd zeer vlug als heilige vereerd, en in 815 werd de naam St. Baafsabdij gebruikt in plaats van St. Petrusabdij of Ganda-klooster.

De tweede abdij, gesticht in de 7de eeuw, behield de naam van de heilige Petrus (St. Pietersabdij), en tussen de twee kloosters kwam het herhaaldelijk tot scherpe conflicten. In het begin van de 9de eeuw hadden de twee abdijen dezelfde overste, maar rond 840 werden de abdijen weer onafhankelijk van elkaar.

In de tweede helft van de 9de eeuw kwam het gevaar van de Noormannen: de St. Baafsabdij werd in brand gestoken en geplunderd in 851. Wat overbleef werd tussen 879 en 883 door dezelfde invallers met de grond gelijk gemaakt.

Toen de Noormannen verdreven waren, werden de resten van de abdij en de bijhorende gronden eigendom van de graaf van Vlaanderen. Tussen 940 en 950 werd een nieuwe abdij gebouwd, en in 953 werd een nieuwe abt weer aangesteld. De nieuwe St. Baafsabdij bleef echter geruime tijd ondergeschikt aan de tweede Gentse kloostergemeenschap, de St. Pietersabdij.

De graven van Vlaanderen verbleven dikwijls binnen de muren van de abdij, die in de 12de en 13de eeuw zeer welvarend was, mede door het bezit van de relikwieën van St. Livinus, St. Macharius, en St. Bavo. De abdij werd voor lange tijd een druk bezocht bedevaartsoord.

Koning Edward III van Engeland verbleef er in 1341, en zijn vierde zoon Jan (John of Gaunt) werd er geboren in 1340. In 1369 werd er het huwelijk ingezegend van Margaretha van Male, de dochter van de graaf van Vlaanderen, met Filips de Stoute, hertog van Bourgondië.

Rafaël de Mercatel, buitenechtelijk kind van Filips de Goede, werd de laatste bekende abt van de St. Baafsabdij tussen 1478 en 1507. De abdij kende dan haar laatste bloeiperiode, want reeds in 1536 werd zij door Karel V geseclariseerd.

De keizer vond dat er in zijn geboortestad geen plaats was voor twee abdijen. In 1540, na de Gentse opstand van 1539, gaf keizer Karel V het bevel grote delen van de abdijgebouwen en de indrukwekkende romaanse abdijskerk te slopen. Ze moesten plaatsruimen voor een dwangburcht, het zogenaamde Spanjaardenkasteel, om de opstandige Gentenaars snel en efficiënt te kunnen belegeren.

Tussen 1824 en 1834 werd het Spanjaardenkasteel afgebroken. Wat overbleef van de vroegere abdij werd als ruïne bewaard, en het Steenmuseum werd er in 1887 ondergebracht.

In 1936 werden de ruïnes als historisch monument beschermd, en thans vormt de St. Baafsabdij een oase van rust en groen, zeer dicht bij het drukke Gentse stadscentrum.

De Bijloke

Alhoewel men vermoedt dat er op die plaats reeds een mannenklooster zou hebben bestaan sinds de 11de eeuw, wordt het jaar 1225 beschouwd als het echte stichtingsjaar van het complex van de Bijloke: in dit jaar stichtten kanunnik Fulco Uten Hove en zijn zuster Ermentrude een hospitaal en een abdij op de Bijlokemeersen te Ekkerghem, na een schenking van gronden door gravin Johanna van Constantinopel. De zusters Cisterciënzinnen stonden in voor het bestuur en voor de ziekenzorg.

Door schenkingen, giften en gunsten kon de rijke abdij uitbreiden en vernieuwen, zodat er in de 15de eeuw praktisch niets meer overbleef van de originele gebouwen. Belangrijk is de bouw in 1511 van het “Craeckhuys”, een grote ziekenzaal voor terminale patiënten.

In 1566, bij de beeldenstorm, en in 1578-79, tijdens het calvinistisch bewind in Gent, werden grote vernielingen aangericht, en de kerk werd volledig gesloopt in 1579.

De zusters werden verdreven, maar reeds in 1585 kwamen zij terug. Tussen 1585 en 1620 werd een nieuw, nog groter klooster gebouwd, en de oude kapel, die eerst tijdelijk hersteld werd, werd in 1643 vervangen door een gebouw van 31 meter lang.

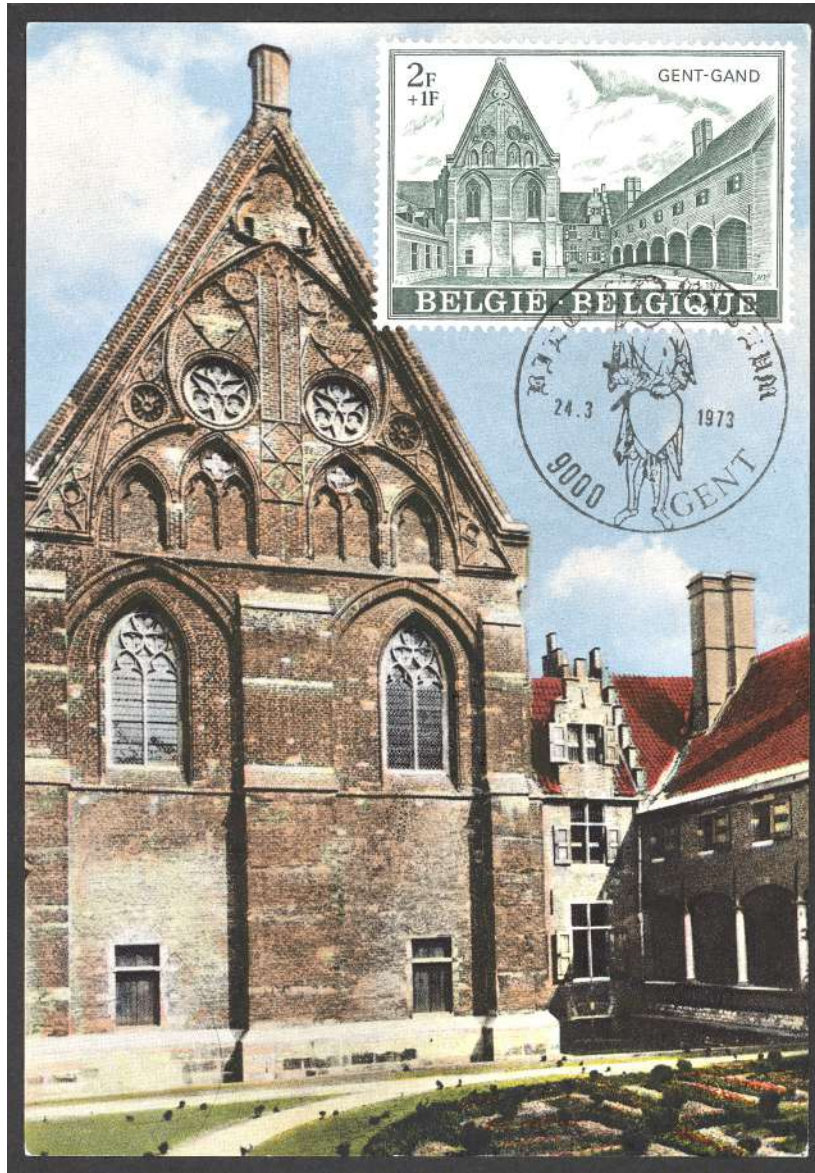
In de 17de en 18de eeuw werd er nog gretig verbouwd, tot de kloosterorde in 1797, tijdens de Franse overheersing, afgeschaft werd, maar reeds in 1802 waren de zusters terug in hun gebouwen van de Bijloke.

De Bijloke werd in 1809 geplaatst onder de Commissie der Burgerlijke Godshuizen. In de 19de eeuw werden nieuwe ziekenzalen gebouwd. In 1860 ging het beheer van de Bijloke in handen van een lekenbestuurder, en vanaf 1864 werden grote uitbreidingswerken uitgevoerd in neogotische stijl, volgens de plannen van architect Adolphe Pauli.

In 1928 werden de oude kloostergebouwen door de stad aangekocht en gerestaureerd. Het Museum voor Oudheidkunde werd er ondergebracht. Maar de Bijloke bleef zijn functie als hospitaal behouden tot 1982!

De huidige toegangspoort is een reconstructie van de ingang van het Sint Elisabethbegijnhof, dat men sloopte in 1879.

Thans trekt vooral de refter de aandacht: de rijk versierde bakstenen westgevel geldt als een van de mooiste voorbeelden van de vroege baksteenarchitectuur in onze gewesten. De refter is overdekt door een prachtig houten spitsongewelf, en is voorzien van authentieke 14de eeuwse muurschilderingen. De ruimte doet nu dienst als concertzaal.

Het Pand

De geschiedenis van het Pand gaat terug tot 1201. Naast het kapelletje van Sint Michiels werd toen in Onderbergen een hospitaal opgericht met de naam “Uten Hove Hospitaal”, zo genoemd naar de stichter, kanunnik van Utenhove. Reeds in 1228 was dit hospitaal te klein geworden, en verhuisde het naar de Bijloke. Het leeg gekomen gebouw werd geschonken aan de dominikanen, die zich daar vestigden op vraag van Johanna van Constantinopel, gravin van Vlaanderen.

Omstreeks 1240 begonnen de paters met de bouw van een kerk, aan de zuidelijke zijde van het complex. Het was een immense constructie, zonder zuilen om het gewelf te steunen, zodat men van alle plaatsen de preekstoel kon zien en de predikant beluisteren.

Tussen deze twee gebouwen werd aan de Leie, geheel in natuursteen, een nieuwe vleugel opgetrokken, in de tweede helft van de 15de eeuw. Voor de overdekte kloostergang met de prachtige ramen in stenen maaswerk werd de sponsoring ingeroepen van Margaretha van York, echtgenote van Karel de Stoute. In de muur van het Pand ziet men nog de plaats van de gedenksteen die aan dit feit herinnerde. Margaretha van York bekostigde ook de bouw van de “librairie” of kloosterbibliotheek, die zich boven een deel van de kloostergang uitstrekte. Het Pand beschikte over een buitengewoon rijke verzameling boeken, geketend op lessenaars. Het merendeel van de boeken en dokumenten ging echter verloren tijdens de Beeldenstorm, op 22 augustus 1566.

De dominikanen, die de inquisitie uitoefenden, waren bijzonder gehaat door de calvinisten. Vandaar dat het Pand in 1578 opnieuw veel te lijden had, en dat de dominikanen verdreven werden tijdens het Gents calvinistisch bewind van 1578 tot 1584.

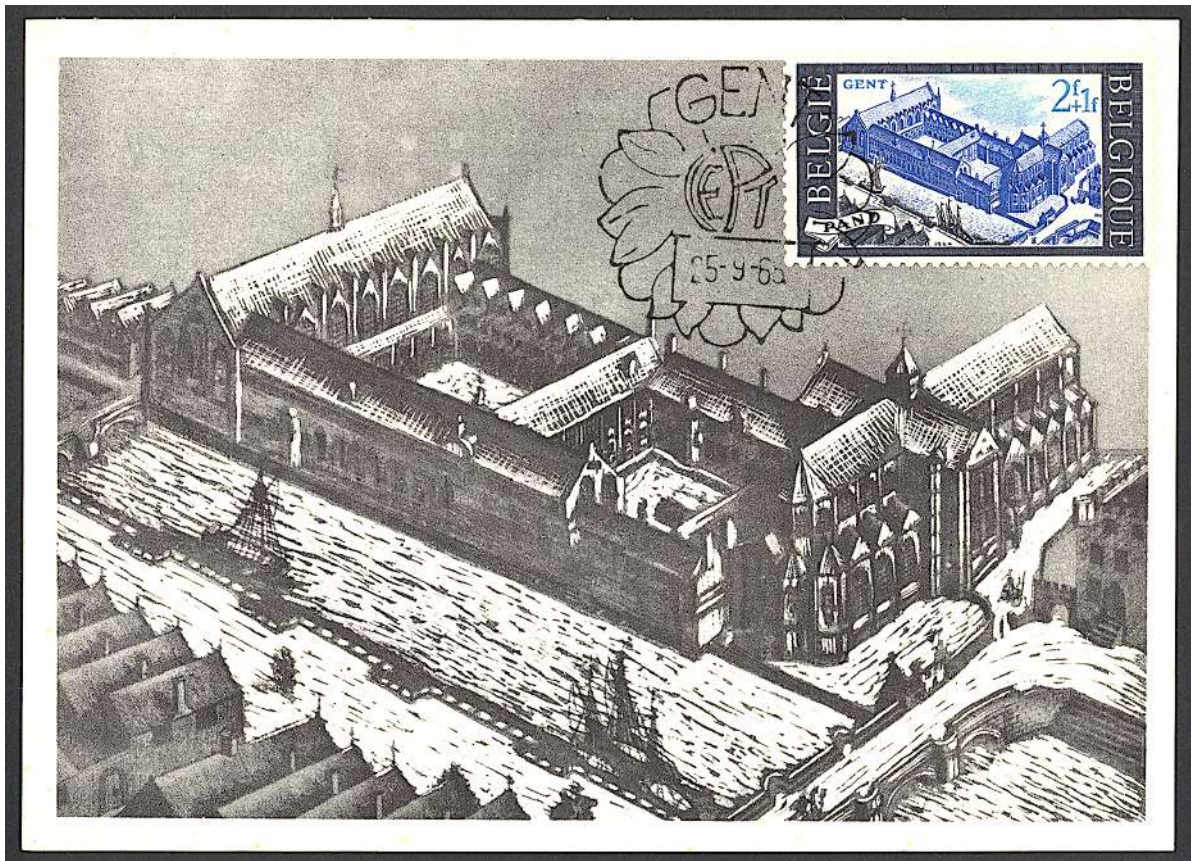
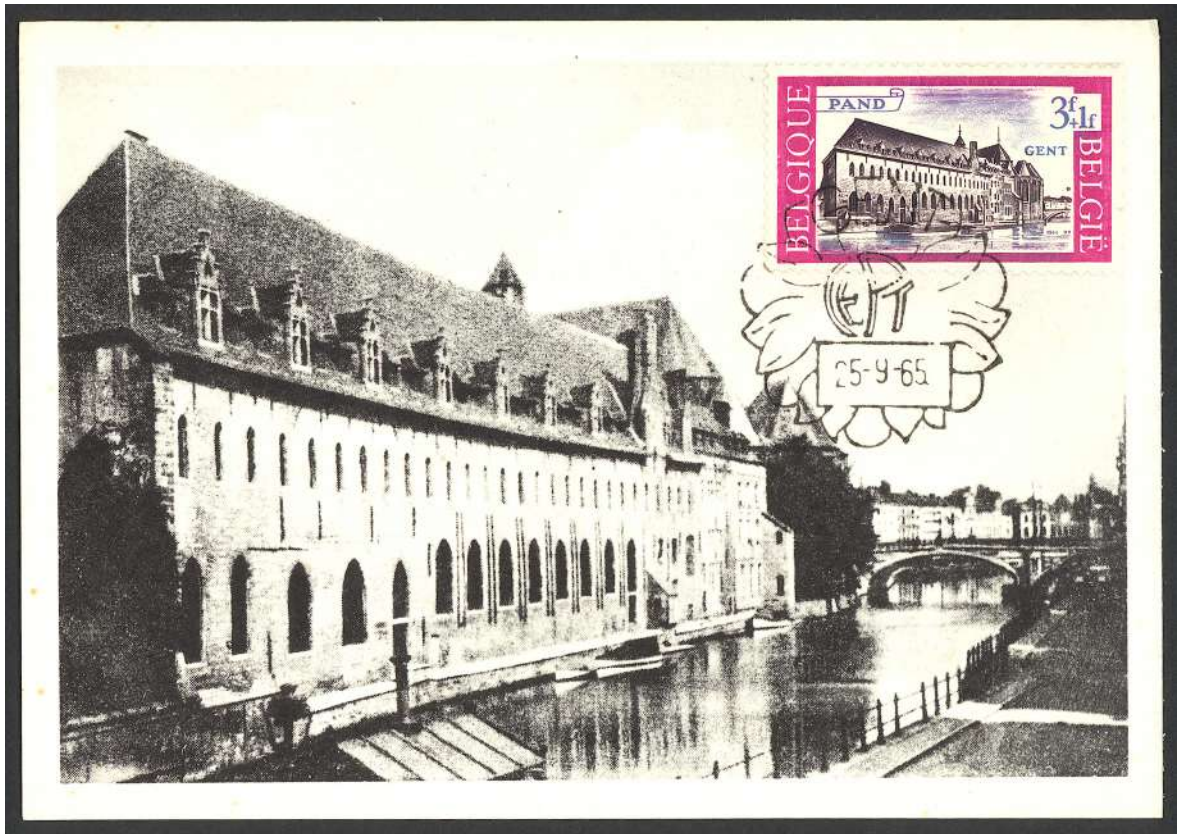
De dominikanen werden definitief verdreven tijdens de Franse overheersing aan het einde van de 18de eeuw. De ex-kloosterlingen slaagden er nochtans in om de gebouwen aan te kopen, en er opnieuw hun intrek in te nemen, dit keer als gewone burgers.

In 1822 kreeg het Pand een nieuwe eigenaar, een zekere P.D. Velleman. Hij verbouwde het Pand tot een geheel van opslagruimten en loodsen, die hij dan verhuurde. Deze situatie zou meer dan 130 jaar aanhouden, met ernstig verval als gevolg. In 1860 verdween de zuidelijke kerk voorgoed uit het Gentse stadsbeeld.

In 1946 werd een gedeelte van het Pand geklasseerd, maar het klooster bleef een trekpleister voor studenten, artiesten en clochards, en kreeg de naam “vlooienvaleis”. In 1953 leidde een aanvraag tot sloping echter tot een grondige studie van het complex, en tot volledige klassering (oktober 1956).

Op 25 januari 1963 werd het patrimonium van de Rijksuniversiteit van Gent de nieuwe eigenaar. De Regie der gebouwen werd belast met een grondige renovatie en restauratie. In 1991 verscheen het Pand opnieuw in al zijn vroegere glorie.

Thans geeft het pand een onderkomen aan het museum voor de geschiedenis van de geneeskunde, en aan de archeologische en ethnografische collecties van de universiteit van Gent.

De Koninklijke Vlaamse Academie

Het Dammansteen was een patriciërswoning gelegen in de Koningstraat, in het perspectief van de Kammerstraat. Volgens een acte uit 1426 behoorde het aan Lieven Damman, heer van Oombergen. Vandaar de nog steeds gebruikte naam “Hotel van Oombergen”.

Het werd in 1746 verkocht aan David 't Kindt, meester-timmerman en architect. David 't Kindt liet het bestaande gebouw slopen, en zette daar een pracht van een luxe-herenhuis neer, in typische rococostijl. De voorgevel is volledig opgetrokken in natuursteen. Het middendeel heeft een mansardedak waarop een wereldbol prijkt. Siermotieven zoals rocailles, gebogen frontons, en het fijn uitgewerkt smeedijzeren balkon zijn kenmerkend voor de rococostijl. Het versieren van de vensterdorpels met draperingen is typisch voor de bouwstijl van 't Kindt.

In 1749 werd het huis door 't Kindt verkocht aan ridder J.B. de Ghellinck. Na hem woonden er nog andere adellijke families.

Op het einde van de 19de eeuw werd het huis openbaar geveild. De Belgische regering kocht het, en de koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde kwam er in 1892 haar intrek nemen.

In 1906 werd het gebouw grondig gerenoveerd, met de bouw van een bibliotheek en een vergaderzaal. Sindsdien is het praktisch ongewijzigd gebleven, en het is nog steeds de zetel van de Academie.

Het Museum voor Schone Kunsten

Het eerste Museum voor Schone Kunsten van Gent vond onderdak in de St. Pieterskerk, in de eerste plaats om de geplande sloping van de kerk te verhinderen. Het museum opende zijn deuren op 22 november 1802. De werken waren hoofdzakelijk afkomstig uit kloosters en kerken, die door de Franse bezetters in 1798 gesloten waren. Het is dus een van de oudste musea van het land.

Vanaf 1809 vonden de schilderijen onderdak in de Stedelijke Academie, het voormalige augustijnerklooster. De heropening van het museum bleef echter tot 1809 aanslepen.

In 1897 werd een nieuw gebouw gepland, in het Citadelpark. Charles van Rysselberghe tekende de eerste plannen, en ontwierp het nieuwe museum als een klassieke tempel, ter verheerlijking van de kunsten. In 1911 werden twee hemicycli en een langwerpige vleugel toegevoegd, steeds door dezelfde architect, Charles van Rysselberghe. Het gebouw kende zijn glorieperiode tijdens de wereldtentoonstelling van Gent in 1913. Het had te lijden tijdens de eerste en vooral de tweede wereldoorlog, en een grondige restauratie was nodig van 1945 tot 1950.

Op 18 augustus 2003 werd het museum gesloten voor een periode van drie jaar, om nieuwe, grondige restauratie- en renovatiewerken uit te voeren, en het museum meer aan te passen aan de eisen van de 21ste eeuw.

Uit de rijke verzameling schilderijen, beelden, wandtapijten, tekeningen en grafiek wordt permanent een selectie tentoongesteld van 300 à 350 werken. De collectie geeft een zeer duidelijk en volledig beeld van de Vlaamse kunst vanaf de middeleeuwen tot de eerste helft van de 20ste eeuw.

Drie werken uit het Museum voor Schone Kunsten van Gent

*Het Museum voor Schone Kunsten van Gent.
De afbeelding is een detail van het werk "Portrait d'un cleptomane"
van Théodore Géricault (1791-1824)*

Kaft van het postzegelboekje van 1998

Het operagebouw

Het operagebouw van Gent is te zien boven de eerste zegel van het postzegelboekje

Ter gelegenheid van de 200ste verjaardag van de geboorte van Giuseppe Verdi (1813-1901) en van Richard Wagner (1813-1883) gaven de Belgische posterijen in 2013 een boekje uit, met vijf zegels, die grote opera's van deze twee meesters voorstellen, en vier operagebouwen (Gent, Antwerpen, Brussel en Luik).

Tegen het einde van de 16de eeuw ontdekt Gent het operagenre. Het is een zekere weduwe Joanny die - tegen de wil van de Gentse bisschop - enkele opvoeringen organiseert. Gent krijgt de smaak te pakken en in 1698 wordt de manege de Pyckerye aan de Kouter omgebouwd tot theater. Dat theater brandt af en in 1737 krijgt Gent op dezelfde plaats een nieuwe schouwburg: de Sint-Sebastiaansschouwburg.

Het zijn de rijke Gentse industriëlen die in het midden van de 19de eeuw een nieuwe opera willen die past bij de uitstraling van Gent. De Sint-Sebastiaansschouwburg wordt afgebroken en stadsarchitect Louis Roelandt krijgt de opdracht een nieuwe schouwburg op te trekken in een nieuwe straat: de Schouwburgstraat. Roelandt ontwerpt ook het nabijgelegen Justitiepaleis en de balzaal *La Concorde* op de Kouter. Op die manier vormt een hele wijk één architectonisch geheel.

Op 30 augustus 1840 opent de opera, die plaats biedt aan 1800 tot 2000 toeschouwers. Vandaag telt de zaal 1002 zitplaatsen. De decoraties zijn afkomstig van hetzelfde decoratелі dat in Antwerpen de Bourschouwburg decoreerde. De feestzalen - de foyer, de Redoutezaal en de Lullyzaal - zijn samen 90 meter lang.

De Redoutezaal dankt haar naam aan de Société des Redoutes die er haar feesten en bals organiseerde. Oorspronkelijk beschikte de zaal over een plafondschildering met een wolkenpartij. Het oorspronkelijke plafond is echter overschilderd.

De Lullyzaal is wellicht de meest spectaculaire van de drie pronksalons. Het koninginnenstuk is de majestueuze luster, een zogenaamde sac-à-perles. De kroonluchter in de theaterzaal heeft een diameter van 3 meter, is 4,5 meter hoog en telt 84 lichtpunten. De opening van het podium is 11,40 meter breed. De toneeltoren is 23 meter hoog.

Gedurende haar geschiedenis werd de Gentse opera grondig verbouwd. De laatste grote renovatie werd afgerond in 1993. Na zeven jaar restauratie werd in 2002 de gevel van de Gentse opera opnieuw onthuld.

Het station Gent-Sint-Pieters

Met de wet van 1 mei 1834 besliste de Belgische regering een spoorwegnet uit te bouwen, met als knooppunt Mechelen, en met lijnen die naar Brussel, Oostende, Antwerpen en Luik zouden leiden.

Zeer vlug ontwikkelde Gent zich als een belangrijk spoorwegknooppunt, en reeds op 28 september 1837 werd het station “Gent-Zuid” ingehuldigd. Het werd uitgebreid in 1881, en bleef in gebruik tot 1928.

Met de uitbreiding van het spoornet (Gent-Antwerpen, Gent-Brugge, Gent-Eeklo) ontstond in 1862 een nieuw station, “Gent-Eeklo”, het latere “Gent-Dampoort”.

Gezien echter de rechtstreekse treinen Brussel-Oostende het station Gent-Zuid niet aandeden, werd een halte opgericht ongeveer ter hoogte van de kruising van de huidige Clementinalaan en de Kortrijkse Steenweg. In de wijk St. Pieters-Aalst werd deze stopplaats omgedoopt tot station “Gent-Sint-Pieters”.

Met het oog op de wereldtentoonstelling van 1913 werd tussen 1908 en 1912 een nieuw gebouw, het huidige station Gent-Sint-Pieters, opgericht. Het werd opgevat als een doorloopstation, langs de lijn Brussel-Oostende. De spoorwegberm werd opgehoogd, en het voorlopig houten stationnetje werd afgebroken. In de plaats kwam het prestigieuze station, zoals wij het nu nog kennen, naar de plannen van architect Louis Cloquet (1849-1920). In het voorjaar van 1910 begon men met de voorbereidende werken. Het werd een echt sprookje in steen, met zowel Venetiaanse als Indische motieven, in harmonie met middeleeuwse burchtkantelen.

Het gebouw, met een monumentaal en tegelijk frivole verschijning, is overwegend opgetrokken uit baksteen. De middenbouw, met de hoofdingang die gevormd wordt door drie bogen, is geflankeerd door twee torens, de ene met een hoogte van 18,25 meter, de andere, de uurwerktoren, met een hoogte van 31,50 meter. Binnenin bracht de architect kleurrijke beschilderingen aan, die de belangrijkste Belgische steden voorstellen. Te vermelden zijn eveneens de lange, neogotische circulatiegangen, die doen denken aan bidgangen van een abdij.

In de herfst van 1912 was het gebouw voltooid, dus ruim op tijd voor de wereldtentoonstelling. Op het einde van de eerste wereldoorlog, op 2 november 1918 werd de gang die toegang geeft tot de perrons door de Duitsers opgeblazen. De herstellingswerken zouden tot in 1926 aanslepen, en voor de uurwerktoren duurde het nog langer.

Op het einde van de jaren 1990 is men begonnen met een grondige restauratie- en renovatiebeurt, om het station aan te passen aan de eisen van het spoorvervoer in de 21ste eeuw. De werken omvatten:

- De renovatie en herinrichting van de westervleugel, met een nieuwe verkoops- en onthaalinfrastructuur.
- De restauratie van de grote centrale hal, met het opfrissen van de beschilderingen.
- De renovatie van de daken.
- De vernieuwing van de toegangsinfrastructuur tot het station en de perrons.

- Het oprichten van een parkeergebouw en het aanleggen van een nieuwe fietsenstalling.
- Het herstel van de uurwerktoren, die 35 cm. overhelt, en die tot aan de kantelen zal afgebroken worden, en stevig herbouwd net zoals voordien.

Het gaat over enorme verbouwingswerken, waarbij uiteraard moet gewerkt worden met grote eerbied voor het bestaande, gezien het station van Gent-Sint-Pieters een beschermd monument is. De werken begonnen in 2007, en het einde van de werf wordt pas rond 2030 verwacht.

De boekentoren

In 1933 werd de 70-jarige Henry van de Velde belast met het ontwerpen van een nieuwe universitaire bibliotheek en de instituten voor kunstgeschiedenis, dierkunde en farmacie. Als bouwplaats werd het voormalige De Vreesebeluik, ook gekend als “Cité Ouvrière” op de Blandijnberg gekozen. Van de Velde dacht meteen aan een toren als boekenmagazijn. De ligging op het hoogste punt van de stad deed hem dromen van de oprichting van de vierde toren van Gent, een zuiver wereldlijke toren als tegenpool van het religieus drie-torens-ensemble St. Baafs, St. Niklaas en belfort.

Van de Velde stelde in 1934 het complex voor met een indrukwekkende gipsen maquette. Na tal van aanpassingen en wijzigingen diende hij in 1935 de definitieve plannen in, en het volgende jaar begon men te bouwen.

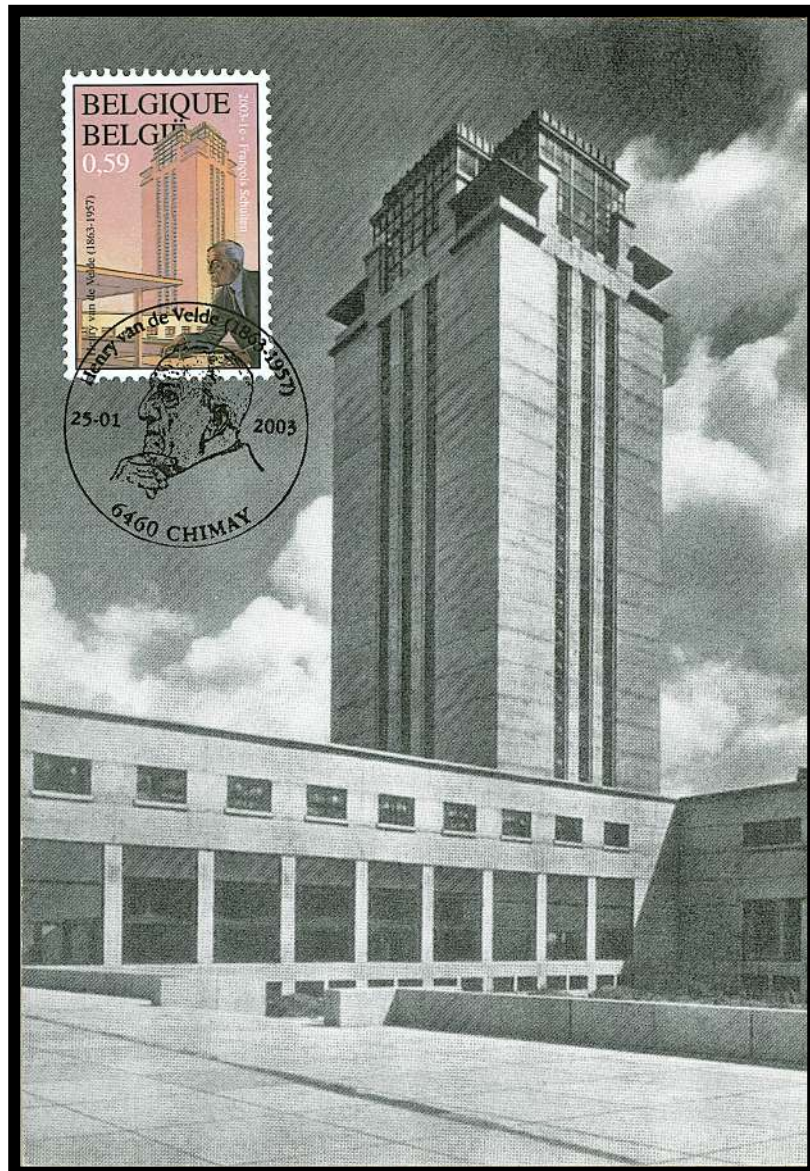
Pas in 1939 was de ruwbouw en een deel van de afwerking klaar. Voor de definitieve versie van zijn betonnen boekentoren, een constructie van 64 meter hoog met vier kelderverdiepingen, twintig verdiepingen en een imponerende belvédère, kon van de Velde rekenen op de know-how van zijn collega's Gustave Magnel, specialist in gewapend beton, en Jean-Norbert Cloquet. De keuze van beton was een uiting van moderniteit, nog geaccentueerd door een voor ons land innoverende techniek van glijdende bekisting.

Henry van de Velde koos voor een ongewone gevel van naakte beton op een sokkel bekleed met arduin. Hij gaf de toren de vorm van een Grieks kruis, als symbool van de verbinding tussen hemel en aarde. De inval van het licht speelde een rol bij de situering van de leeszalen.

Als totaalkunstenaar tekende van de Velde zelf alle details: zwarte ijzeren raamprofielen, vloerpatronen, deurkrukken, meubilair, bekleding van de radiatoren, enz. De moeilijke economische situatie en het uitbreken van de tweede wereldoorlog stonden de realisatie van zijn totaalproject in de weg: hij moest de keuze van het materiaal wijzigen en vereenvoudigen, en veel van zijn decoratieve elementen laten varen. Slechts een klein deel van het meubilair werd gerealiseerd. Van de gevraagde kunstwerken werden enkel de projecten van Karel Aubroeck en Jozef Cantré uitgevoerd.

Het gebouw werd op 1 juli 1992 beschermd als monument. De toren herbergt thans circa drie miljoen boeken van de Gentse universiteitsbibliotheek.

De boekentoren was de laatste jaren in slechte staat. Gedurende jaren werd het monument verschillende keren gebrekkig opgelapt, soms met slechte materiaalkeuze en met toevoeging van wansmakelijke elementen. Nu is men eindelijk begonnen om de structurele problemen aan te pakken, en een degelijke restauratie werd opgestart in 2010.

Het Groot Vleeshuis

Het Groot Vleeshuis was in de middeleeuwen een grote overdekte markt. De verkoop van vlees werd er gecentraliseerd om toezicht te houden op de versheid en de kwaliteit van het vlees: de thuisverkoop van vlees was verboden.

Het oudste vleeshuis lag aan de Vismarkt, die thans de Groentenmarkt is. Het was heel wat kleiner dan het huidige Groot Vleeshuis, omdat er nog ruimte moest zijn voor een aanlegplaats om de vis vanaf de Leie naar de Vismarkt te kunnen lossen.

Omstreeks 1407 werd met de bouw van een nieuw Groot Vleeshuis begonnen. Om de visaanvoer ook in de toekomst mogelijk te maken werden onder het nieuwe vleeshuis vier kanalen of “gaten” gemetseld, zodat de platte visschuiten nog steeds vanuit de Leie rechtstreeks de Vismarkt konden bereiken. De gewelven van deze kanalen zijn aan de zijde van de Leie nog goed zichtbaar.

In 1419 was het gebouw afgewerkt. Het Groot Vleeshuis heeft een merkwaardig en prachtig houten gebinte, dat vooraf geconstrueerd werd in de tuin van het minderbroedersklooster.

In de periode 1446-1448 werd een kapel met vergaderzaal ingebouwd, met een nog steeds bewaarde muurschildering die de Aanbidding voorstelt.

In 1543 werden tegen de gevel van het Groot Vleeshuis zestien penshuisjes gebouwd. Dit zijn winkeltjes waar ingewanden, darmvet en andere resten van slachtdieren werden verkocht, hetgeen niet in het eigenlijke vleeshuis mocht gebeuren.

Vlak tegenover het Sint Jansbeeldje stond eertijds de “pillorijn” of galg op driepikkel, en ernaast een schandbank waarop kleinere misdadigers te kijk werden gezet. Nu staat daar een typisch Gents estaminet, dat van oudsher de toepasselijke naam “Galgehuisje” draagt.

Het verval en de afbraak dreigden op het einde van de 19de eeuw, maar met het oog op de wereldtentoonstelling van Gent van 1913 besloot men het Groot Vleeshuis en de penshuisjes te restaureren in de toestand van voor 1744.

Het gebouw kende in de 20ste eeuw diverse bestemmingen, zoals een markt voor fruit en groenten, parkeergarage, vishandel, enz.

Na een nieuwe prachtige restauratie kreeg het gebouw zijn bestemming als promotiecentrum voor Oost-Vlaamse streekproducten. Maar de nood aan een volledige renovatie van het houten dak eiste een nieuwe sluiting, en enkele idioten van het Gents gemeentebestuur hebben besloten dat het Groot Vleeshuis, na afwerking, ... een fietsenstalling zal worden!

Twee heiligenbeelden werden in de gevels geplaatst: een “Mariabeeld met de inktpot”, in een nis aan de Vleeshuisbruggevel, en Sint Jan, in een nisje uitkijkend over de Vismarkt. Dit laatste beeldje is echter verdwenen.

Mariabeeld met de inktpot

Het thema van de “Onze Lieve Vrouw met de inktpot” wordt ook op andere plaatsen gezien. Een dergelijk beeld is bv. te zien op de prachtige gevel van het stadhuis van Brugge. Dit thema vindt zijn oorsprong in een oud-Vlaamse legende: het verhaal vertelt hoe een jonge vleeshouwer lid was van een Rederijderskamer en voor die vereniging, die prijskampen voor het beste gedicht uitschreef, een wondermooi rijm had gemaakt. Toen hij ermee naar zijn vereniging wou gaan was het zoek. Hij kon het maar niet terug vinden. Ten einde raad nam hij zijn toevlucht tot Maria, bad vurig de hele nacht, viel in slaap en... toen hij wakker werd lag zijn dichtstuk daar geschreven met gouden letters op perkament. Uit dank liet de vleeshouwer een beeld van Maria maken met inktpot en pen.

Het Hotel d'Hane-Steenhuysse

Hotel d'Hane-Steenhuysse is een paleis gelegen in Gent, in de Veldstraat, de drukste straat van het centrum. Het werd in de 18de eeuw, tussen 1768 en 1773, gebouwd door de architect Jan Baptist Simoens, alhoewel velen ervan overtuigd zijn dat de voorgevel ontworpen werd door David 't Kindt.

Het werd gebouwd door de rijke adellijke familie d'Hane, en het was tot aan de Belgische onafhankelijkheid het centrum van het adellijke society-leven in Gent.

Talrijke beroemde personen hebben gelogeerd in Hotel d'Hane-Steenhuysse tijdens hun bezoek aan Gent of hun passage door de stad: Talleyrand (1803), Jérôme Bonaparte (1811), Alexander I, tsaar van Rusland (1814), en vooral de Franse koning Lodewijk XVIII, die in 1815, na de terugkeer van keizer Napoleon van het eiland Elba, opnieuw gevlucht was, en zijn intrek met zijn hofhouding genomen had in het huis d'Hane-Steenhuysse, tot na de slag van Waterloo. Later in het jaar 1815 logeerde er ook de Nederlandse koning Willem I, tijdens zijn Blijde Intrede in Gent op 5 september 1815.

In 1814 was het eveneens gedurende korte tijd de verblijfplaats van John Quincy Adams, de toekomstige president van de Verenigde Staten, die aan het hoofd stond van de Amerikaanse delegatie, die met de Britten onderhandelingen voerde die leidden tot de Vrede van Gent van 1815.

In de 20ste eeuw raakte het huis in onbruik, en pas in 1981 werd het zwaar vervallen gebouw de eigendom van de stad Gent. De dienst Monumentenzorg werd er ondergebracht, en in de jaren 1990 onderging het een grondige, zeer geslaagde renovatie.

Portret van keizerin Maria Theresia (Stadhuis van Gent)

Dit prachtig doek, daterend van 1744, is een werk van Martin van Meytens. Deze schilder, van Hollandse afkomst, is geboren in Stockholm op 16 juni 1695. Hij vestigde zich in 1730 in Wenen, en werd er hofschilder ten tijde van keizerin Maria Theresia. Hij werd in 1759 benoemd tot directeur van de Academie voor Schone Kunsten van Wenen. Hij stierf in Wenen op 23 maart 1770.

Hij is vooral bekend om de talrijke staatsieportretten van de keizerin Maria Theresia (1717-1780) in vol ornaat.

Dit portret bevindt zich in het stadhuis van Gent. De keizerin draagt het schitterend kanten kleed dat door de weesmeisjes van de Blauwe Meisjesschool van Gent werd vervaardigd en haar als blijk van hulde door de Staten van Vlaanderen werd geschonken.

Het Zeekanaal van Gent

Onder het Hollands bewind werd een oude droom van Gent weer mogelijk: een eigen verbinding met de zee. De Sasvevaart was echter verzand geraakt en de aanpalende polders hadden te kampen met overstromingsproblemen: een breder en dieper kanaal was dus nodig.

Voor de eerste 21 km van het nieuwe kanaal Gent-Terneuzen werd het oude tracé van de Sasvevaart tot Sas van Gent aangehouden. In Gent zelf werd meteen gestart met de aanleg van de eerste aansluitende havendokken: het Handelsdok en het Achterdok (1829).

In de tweede helft van de 19de eeuw, en verder in de 20ste eeuw werden de bestaande dokken verbreed, en werden nieuwe dokken aangelegd.

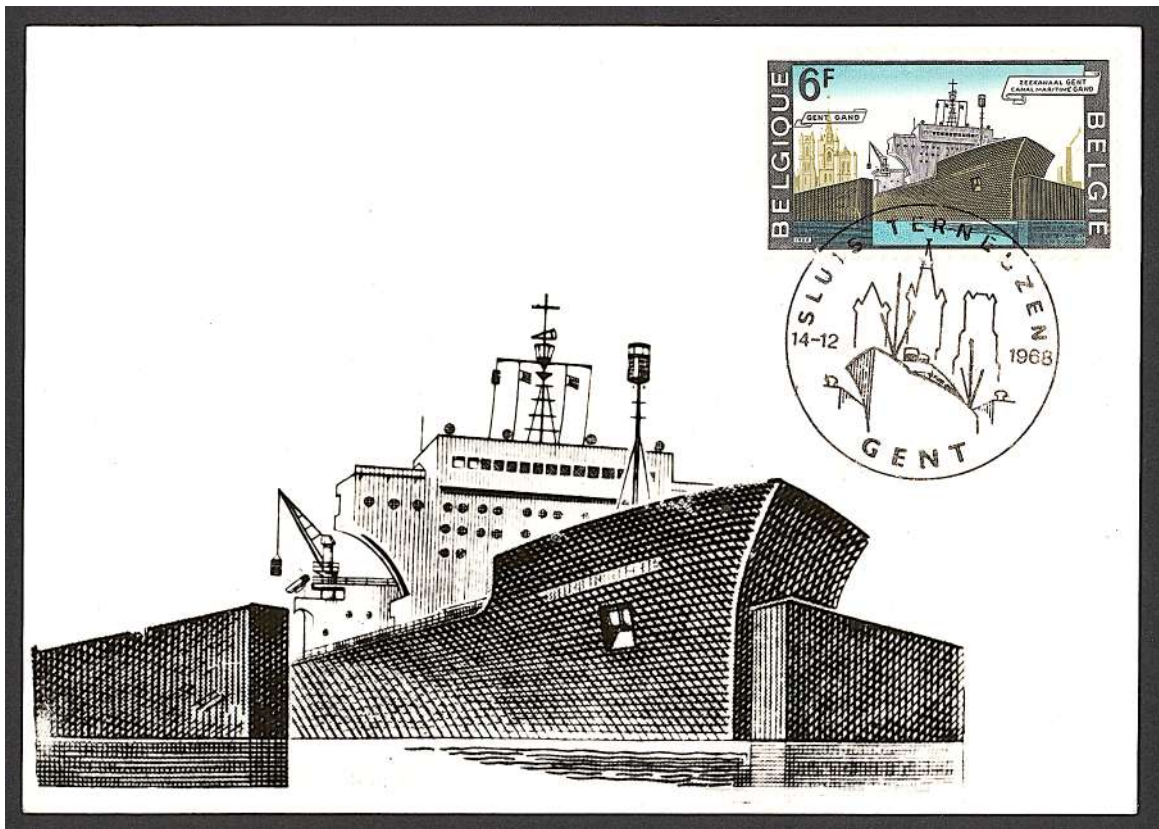
In de 20ste eeuw nam de industriële functie van de haven van Gent een buitengewone vlucht. Tegelijkertijd ontwikkelde de zeevaart zich in de richting van het gebruik van steeds grotere schepen voor het vervoer van nijverheidsgrondstoffen. Hierdoor werd vooral na de tweede wereldoorlog de verdere uitbreiding van de haven van Gent afgeremd wegens de ontoereikendheid van het zeekanaal (de waterdiepte bedroeg slechts 8,75 m, de bodembreedte 24 m) en van de zeevaartsluis te Terneuzen, wier afmetingen (lengte 140 m, deuropening 18 m, waterdiepte onder het kanaalpeil 8,75 m) niet eens toelieten een zeeschip van 10.000 ton naar behoren te schutten.

De strijd voor een verruimde toegang tot de zee vond zijn bekroning in het Belgisch-Nederlands verdrag van 20 juni 1960. De uitvoering ervan maakte de haven toegankelijk voor schepen tot 65.000 ton. De aanpassing omvatte een nieuwe zeevaartsluis en een nieuwe binnenvaartsluis in Terneuzen, alsook de verbreding en verdieping van het zeekanaal.

De nieuwe zeesluis had nu een breedte van 40 m, en de gehele schutkolk van de sluis had een lengte van maximum 355 m. De bodemdiepte lag 13,50 m onder het waterpeil in het zeekanaal. Van Zelzate tot Gent werd de breedte, met het oog op de uitbouw van de industriezones, 200 m aan de oppervlakte, wat overeenstemt met een bodembreedte van 67 m.

De officiële ingebruikneming van de nieuwe zeevaartsluis van Terneuzen vond plaats op 19 december 1968. Deze sterk verruimde mogelijkheden hebben van Gent de derde haven van België gemaakt, na Antwerpen en Zeebrugge, en hebben belangrijke industrie-reuzen aangetrokken, zoals Volvo (1965) en Sidmar (1967).

De steeds grotere schepen, die toegang zochten naar Gent, eisten in de 21ste eeuw de aanleg van nieuwe sluisen in Terneuzen, die in gebruik genomen werden in 2025.

Afsnee, de St. Jan de Doper-kerk

Reeds vanaf de 10de eeuw stond op deze plaats, aan een bocht van de Leie, een kerk. Het grootste gedeelte van het huidige bouwwerk dateert uit de 12de eeuw.

Architecturaal gezien is dit gebouw een goed voorbeeld van de vele kleine romaanse kerken die in de loop van de 10de tot de 12de eeuw in Vlaanderen werden opgetrokken. Vooral de dikke muren, met de relatief kleine rondboogvensters, de vlak afgedekte houten zoldering, de zware vierkante pilaren, de vlakke afsluiting van het koor en het strakke sobere geheel doen het statisch karakter van de romaanse bouwkunst goed uitkomen.

De vroeggotische toren werd gebouwd in het begin van de 13de eeuw. Vanaf een massief vierkante aanzet gaat hij over in een elegante achtkantige torenspits. Het gotisch karakter is goed te zien aan de galmgaten, die in spitsbogen verwerkt zijn.

Tijdens de 16de eeuw onderging het transept belangrijke aanpassingen. In 1767-68 volgden uitgebreide herstellingswerkzaamheden o.l.v. L. de Villegas. In 1905-1906 werden, o.l.v. A. Van Assche, de zijbeuken gebouwd, zodat de zaalkerk werd omgevormd tot een driebeukige kerk. De laatste herstellingen werden uitgevoerd in 1954 en 1974, o.l.v. A. Bressers.

Het hoofdaltaar dateert uit het derde kwart van de 18de eeuw, en is rococo. De doopvont dateert uit 1601.

Het Campo Santo-kerkhof van Sint-Amandsberg

De *Campo Santo* van Gent is de grote begraafplaats van Sint-Amandsberg, deelgemeente van Gent. De naam is gekozen naar analogie met het Campo Santo-kerkhof van Rome.

Het is een begraafplaats waar sinds 1847 talrijke beroemdheden hun laatste rustplaats hebben. Het zijn vooral letterkundigen, kunstschilders en toondichters, maar talrijke welgestelde Gentenaars hielden eraan om zich hier te laten begraven, onder een grote, dure grafsteen.

Om er maar enkele te noemen:

- de schrijvers Karel van de Woestijne, Jan Frans Willems, Rosalie Loveling, Karel Lodewijk Ledeganck en Filip de Pillecyn.
- de kunstenaars Frans Masereel, Gustave van de Woestijne en Albert Baertsoen.
- beroemde Gentenaars, zoals kunstkenner Jan Hoet, televisiepresentator Walter Capiou, psychiater Jozef Guislain, Nobelprijswinnaar Corneille Heymans, politicus Wilfried Martens, striptekenaar Marc Sleen, en talrijke anderen.

131 graven zijn geklasseerd als beschermd erfgoed.

Op de postzegel is het graf te zien van Franz De Vos, componist van pianomuziek en liederen, en pianist die faam verwierf door uitvoeringen van Schumann en Chopin.

Het graf van componist Franz De Vos, op het Campo Santo-kerkhof

De stad Gent

II) Aanwezig in Gent

- De Universiteit van Gent
- De Gentse Schermgilde van Sint Michiel
- De rederijkerskamer “De Fonteyne”
- De Gentse Floraliën
- De Internationale Jaarbeurs van Gent
- Het Festival van Vlaanderen
- Het Internationaal Filmfestival van Gent
- Flanders Technology
- Textirama
- Het stedelijk onderwijs in Gent
- Het dagblad “Het Volk”
- De “cuberdons”

De universiteit van Gent

In vergelijking met de andere West-Europese universiteiten is de Gentse universiteit betrekkelijk jong. Op 9 oktober 1817 werd de instelling plechtig geopend nadat koning Willem I het jaar voordien de oprichting van drie universiteiten in de Zuidelijke Nederlanden had afgekondigd. Op 3 november startten de colleges.

Twee gebeurtenissen van politieke aard hebben beslissend op haar geschiedenis ingewerkt: de politieke scheiding met Nederland in 1830 en de vernederlandsing in 1930. Beide gebeurtenissen betekenden een breuk en een nieuw vertrekpunt tegelijk. Zij vallen ook samen met de verandering van het taalstatuut van de universiteit. De voertaal na de oprichting door Willem I van Oranje tot de scheiding met Nederland, was het Latijn, van 1830 tot 1930 het Frans en een tweetalig stelsel, en na 1930 het Nederlands.

Het eerste professorenkorps telde zestien leden, waaronder negen buitenlanders, overwegend Noord-Nederlanders en Duitsers. In 1817 lieten zich 190 studenten inschrijven voor de vier faculteiten: Letteren, Rechten, Geneeskunde en Wetenschappen. In 1830 was hun aantal tot 414 aangegroeid.

De omwenteling van 1830 had voor het onderwijs in Gent noodlottige gevolgen aangezien twee faculteiten, nl. Letteren en Wetenschappen, afgeschaft werden. Hoewel de wet op het hoger onderwijs van 1835 de twee faculteiten aan de Gentse universiteit terugschonk en er ook de Technische Scholen aan toevoegde, verliep het herstel zeer traag. Het zou nog 35 jaar duren vooraleer het bevolkingspeil van 1830 werd bereikt.

Een systematische en doorgedreven vernieuwing van het Gentse hoger onderwijs had plaats na de wetten van 1876 en 1890, die de toekenning van academische graden aan de universiteiten toevertrouwde en de wetenschappelijke opbouw mogelijk maakte.

Doordat de toegang tot de universitaire studies vergemakkelijkt werd, konden ook meisjesstudenten hogere studies aanvatten. In 1882 kwam de eerste vrouw in Gent studeren. Zij koos voor de richting Wetenschappen.

In die periode deden de practica en het onderzoekswerk hun intrede en kwamen er ook assistenten in dienst. Onder het professorenkorps vallen eminente persoonlijkheden te vermelden, zoals de jurist F. Laurent, de fysicus J. Plateau, de fysioloog en aliënist J. Guislain, en de historicus H. Pirenne, en later C. Heymans, die in 1938 de Nobelprijs voor geneeskunde en fysiologie won.

De vernederlandsing van de Gentse universiteit greep plaats in 1930, toen België zijn 100-jarig bestaan vierde. Het neerhalen van de taalbarrière in 1930 vormde een belangrijke stap naar de democratisering en de wetenschappelijke ontplooiing van de laatste decennia.

In het verleden werd de faam van de universiteit gedragen door individuele geleerden die er doceerden of experimenteerden. Vandaag is dat door de vlucht die het wetenschappelijk onderzoek heeft genomen niet meer haalbaar. Research is steeds meer een werk van teams geworden, waar interdisciplinair wordt samengewerkt. Aan de Gentse universiteit hebben vooral de onderzoeksresultaten op het vlak van gen-engineering internationaal het meeste weerklank gevonden.

Het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 1991 hertekende het universitaire landschap, de RUG kreeg haar nieuwe naam “Universiteit Gent” en kreeg een grote autonomie, waardoor zij sneller kon inspelen op nieuwe noden gesteld door onderwijs en wetenschap.

De Gentse schermgilde van Sint Michiel

De vier Gentse hoofdgilden waren burgerwachten die het leger moesten ondersteunen. De eerste twee waren de boogschutters van de gilde van Sint Sebastiaan en de kruisboogschutters van de gilde van Sint Joris. In 1488 werd in Gent de busschietersgilde van Sint Antonius opgericht.

De schermgilde van Sint Michiel werd als laatste van de vier hoofdgilden opgericht in 1613. Het zijn de aartshertogen Albrecht en Isabella die officieel hun bestaan bevestigden: honderd “keurlijke mannen” zouden vrijgesteld worden van dienstplicht. In ruil hiervoor zouden zij een keurkorps vormen waarop de stadsmagistratuur beroep kon doen ten tijde van onlusten. Zij fungeerden tevens als brandweer. Geweren en musketten waren hun dienstwapens, het slagzwaard en het rapier hun sportwapens. Zij kregen de Lakenhalle aan het belfort toegewezen als gildelokaal.

De gilde koos als patroonheilige de aartstengel Michael en werd aldus de “Schermgilde van Sint Michiel” genoemd. Haar eerste wapenspreuk was “Pro Patria et Honore”. Later, vanaf 1846, zou de gilde de “Koninklijke en Ridderlijke Hoofdgilde van Sint Michiel” genoemd worden.

Om lid te kunnen worden moest men tussen 21 en 60 jaar oud zijn, Gentenaar en katholiek zijn. Tenslotte diende het lid, naast een jaarlijks te betalen bijdrage, bij zijn toetreding een doodschuld te tekenen. Dit was een som geld die na zijn overlijden aan de gilde toekwam. Dit legt uit waarom veel kapitaalkrachtige personen (zoals bv. de hertog van Wellington) tot erelid benoemd werden: hun doodschuld was een belangrijke bron van inkomsten voor de gilde.

Het bestuur van de gilde wordt de “Eed” genoemd. De eed bestond oorspronkelijk uit 12 proviseerders, die de euverdeken en de deken kozen.

Op 29 september, het feest van Sint Michiel, werden jaarlijks schermwedstrijden gehouden op drie wapens: het slagzwaard, het rapier, en het rapier met pareerdolk, ook linkerhanddolk genoemd. De beste schermmer op de drie wapens werd voor één jaar koning van de gilde. Thans wordt de “tir du roi” nog jaarlijks gehouden, zij het dan met de moderne blanke wapens: de degen, het floret, en de sabel.

Na de onafhankelijkheid van België evolueerde de gilde tot sportvereniging. De schermgilde van Sint Michiel staat in hoog aanzien in de F.I.E. (de internationale federatie voor schermers).

Tegenwoordig telt de gilde een 350-tal leden. Hiermee is de gilde van Sint Michiel niet alleen de oudste schermclub ter wereld, maar tevens de grootste schermclub van België.

*Le blason d'armes de la Chef-Confrérie Royale et
Chevalière de St-Michel.
Gilde des Escrimeurs de Gand dont les privilèges
furent accordés le 26 mars 1613
par les Archiducs Albert et Isabelle,
Gouverneurs des Pays-Bas.*

De Rederijkerskamer “De Fonteyne”

De Koninklijke Soevereine Hoofdkamer van Retorika “De Fonteyne” werd door de Gentse stadsmagistraat erkend op 9 december 1448. Haar blazoen stelt een fontein voor met drie waterstralen, symbool van de Heilige Drievuldigheid, patroon van de kamer. Haar devies luidt: “Alst past bi appetite”. De rederijkers of gelegenheidsdichters groepeerden zich in kamers, d.w.z. organisaties die de opdracht kregen van het stadsbestuur om een toneelstuk of een dichtwerk te brengen ter gelegenheid van plechtigheden, eerbetoon, enz.

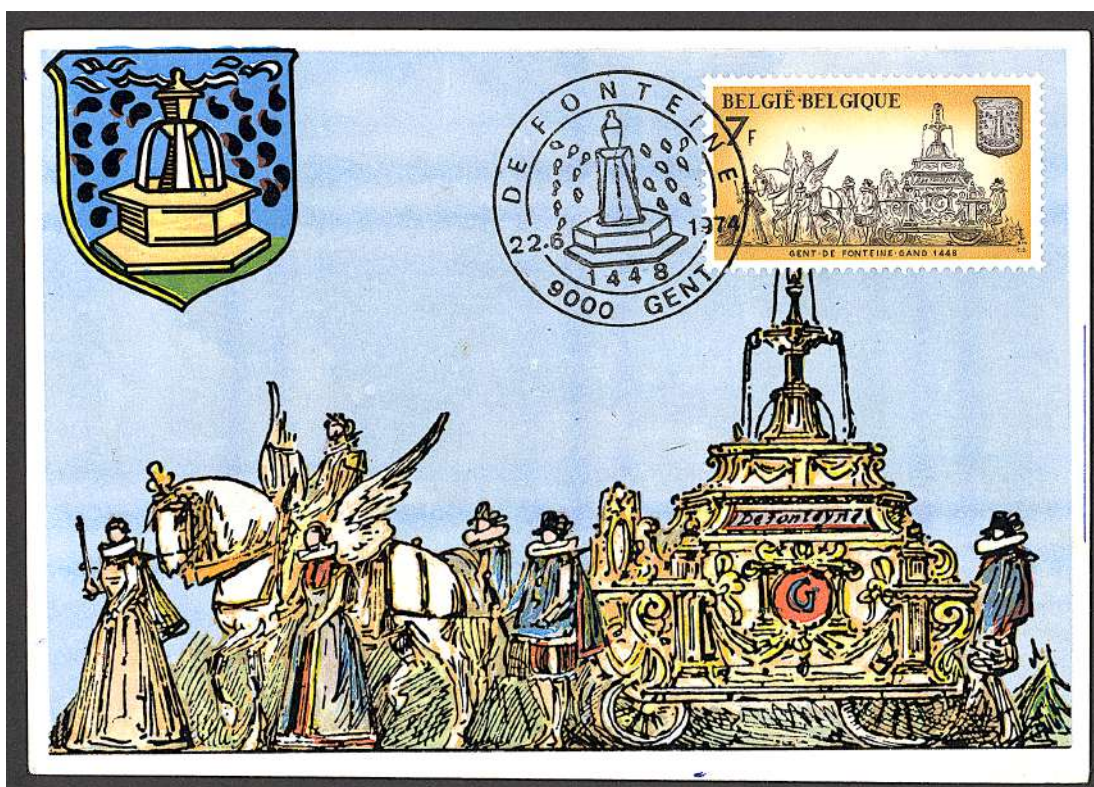

Haar gloriemoment was in 1539, wanneer de kamer een groots rederijkersfeest organiseerde (= toneel- en dichtkunstdag). Het huis “De Fonteyne” op het Gouden Leeuwplein herinnert aan dit festival: het pand was eigendom van de rederijkerskamer, en op de in 2003 gerestaureerde gevel leest men duidelijk het jaartal 1539, en bovenaan is het blazoen van de rederijkerskamer “De Fonteyne” te zien. Nochtans hebben de rederijkers van “De Fonteyne” nooit in dit huis vergaderd: zij speelden in *'t Gangske* in de Mageleinstraat.

In de 17de eeuw raakte “De Fonteyne” in verval, maar de 18de eeuw bracht een betrekkelijke herleving: na een korte onderbreking werd ze in 1787 opnieuw ingericht, en werden haar statuten als Soevereine Kamer hernieuwd. In 1819, tijdens het Hollands bewind, werd ze “Koninklijke Maatschappij”.

Haar beroemdste voorzitter is zonder twijfel Jan Frans Willems geweest (van 1842 tot aan zijn dood in 1846).

De beslissing van de Genste gemeenteraad enkel nog het officieel toneel te subsidiëren (1871) bracht aan haar toneelactiviteit een slag toe die zij nooit volledig te boven is gekomen. Na 1930 trachtte “De Fonteyne” haar rol van Soevereine Hoofdkamer opnieuw op te nemen, en werd ernaar gestreefd de rederijkerstraditie in Vlaanderen levendig te houden door het wederoprichten van rederijkerskamers. Nu nog vergadert “De Fonteyne” in een huis van het Gents begijnhof.

De Gentse Floraliën

Op 10 oktober 1808 werd in Gent de “Société d’Horticulture et de Botanique” gesticht. Het is deze vereniging die de eerste bloemententoonstelling in Gent organiseerde, op 6 februari 1809, in de herberg “Au Jardin de Frascati”, aan de Coupure.

Reeds in 1810 moest uitgekeken worden naar grotere lokalen, eerst de “Sodaliteit” in de Korte Meer, dan “Le jardin Botanique”, in de Holstraat.

Tijdens het Nederlands bewind werd de Société de “Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Kruidkunde”. Vanaf 1828 werden de tentoonstellingen gehouden in het stadhuis van Gent.

De pro-Nederlandse houding van de maatschappij zorgde voor grote moeilijkheden na de Belgische onafhankelijkheid: subsidies werden geweigerd, het gebruik van het Gentse stadhuis werd tijdelijk ontzegd, en de veel kleinere tentoonstellingen weken uit naar het St. Jorishof.

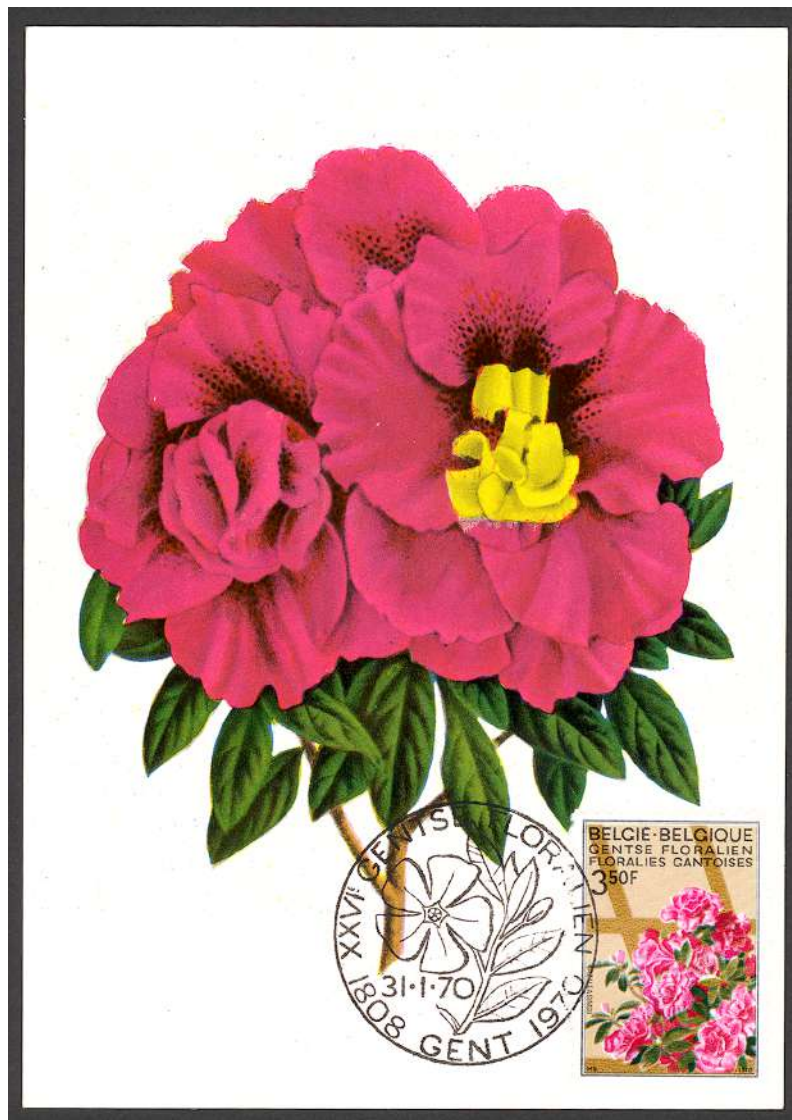
Het is pas in 1834 dat de maatschappij opnieuw begon te bloeien, met de jubileumtentoonstelling voor haar 25ste verjaardag, in de aula van de universiteit.

Tussen 1834 en 1836 werd, met de steun van het stadsbestuur, en op initiatief van de koninklijke maatschappij, een “Casino” gebouwd aan de Coupure, voor de latere tentoonstellingen. De eerste grote bloemententoonstelling in dit gloednieuwe “Casino” (de naam “Floraliën” werd nog niet gebruikt) vond plaats in maart 1837.

Op 30 september 1838 werd besloten dat de koninklijke maatschappij elke vijf jaar een grote wintertentoonstelling zou inrichten. De eerste zou plaats vinden in maart 1839. Deze vijfjaarlijkse tentoonstellingen liggen aan de basis van de huidige Gentse Floraliën.

Tot omstreeks 1870 stond de camelia in volle belangstelling. Tegen het einde van de 19de eeuw moest de camelia haar plaats afstaan aan de azalea en de orchidee. De azalea is nu nog steeds de parel van de Gentse sierteelt.

In het vooruitzicht van de wereldtentoonstelling van Gent in 1913 werd een nieuwe lokatie geschapen: het “Feest- en Floraliënpaleis” verscheen in 1912 op de plaats van de vroegere Hollandse citadel.

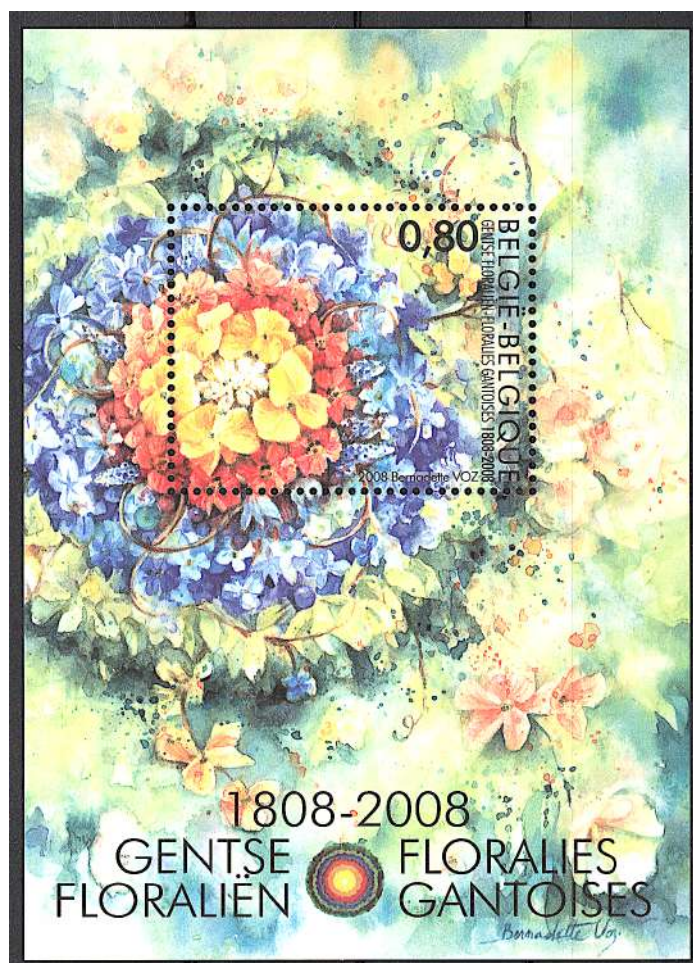
Na tal van uitbreidingen en verbouwingen verhuisden de Floraliën een laatste maal in 1990 naar de hallen van Flanders Expo in Sint-Denijs-Westrem, die op 6 mei 1987 zijn deuren geopend had. In 2016 werden verschillende locaties gebruikt, maar dat was geen succes. Daardoor werd besloten de Floraliën vanaf 2020 weer te houden in het Floraliënpaleis in het Citadelpark.

In 2000 vond reeds de 32ste editie van de Floraliën plaats. Alleen de twee wereldoorlogen veroorzaakten een onderbreking in de reeks. Ook de coronacrisis veroorzaakte het uitstel van de Floraliën van 2020 naar 2022. Nu nog behoren de Gentse Floraliën tot de absolute wereldtop op het gebied van tentoonstellingen van bloemen- en sierteelt.

N.B.: In 2000 vonden de 32ste Floraliën plaats. Strict genomen zouden het de 30ste Floraliën moeten zijn. Men rekent echter de tentoonstellingen van 1834 (jubileumtentoonstelling) en van 1837 (eerste tentoonstelling in het nieuwe Casino) mee.

In 2008 viert de vzw “Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde te Gent”, beter gekend onder de afkorting KMLP, haar 200ste verjaardag. De KMLP is bij het grote publiek beter gekend als organisator van de vijfjaarlijkse Gentse Floraliën.

De Floraliën van 1955

Het ontwerp van de Floraliën van 1955 werd toevertrouwd aan landbouwingenieur Willy Redel, de nieuwe directeur van de Gentse Plantsoenendienst. Zijn ontwerp was sterk symmetrisch gehouden, zowel wat de bloempartijen als wat de wandelwegen betreft. Het inrichtend comité werd voorgezeten door Pierre Dierman.

De Floraliën van 1960

Willy Redel zorgde ditmaal voor een veel losser plan dan in 1955: het was volledig asymmetrisch van opbouw. Het inrichtend comité stond onder leiding van Pierre De Cooman.

De Floraliën van 1965

De organisatie van de Floraliën van 1965 lag in handen van Pierre Struye de Swielande en van Pierre De Cooman. Opnieuw zorgde Willy Redel voor de plannen. Opnieuw vormde een drievoudige waterval een verrassende blikvanger.

Er stelden zich echter heel wat problemen. Vooreerst moest een oplossing gezocht worden voor het steeds toenemend aantal deelnemers. Het stadsbestuur liet daarom een nieuwe oostelijke vleugel tegen de grote azaleahal bijbouwen. Daarbij geraakten de herstellingswerken aan de warme kas, die kort tevoren was afgebrand, maar niet beëindigd. In vervanging had men een tijdelijke tent geplaatst.

De Floraliën van 1970

De Floraliën van 1970 waren een van de mooiste uit de geschiedenis. Joseph T'Sjoen was directeur van de Floraliën, en Willy Redel ontwierp het plan volgens strenge, strakke lijnen. Het nieuw opgerichte sportpaleis bood heel wat nieuwe mogelijkheden voor de warme kasplanten. De grote hal werd gekenmerkt door een waterpartij van 427 m² en talrijke fontein. De wandelweg doorheen deze 3 hectare grote tentoonstelling was 1595 meter lang.

De Floraliën van 1975

Op de Floraliën van 1975 was het wandelpad 1800 meter lang. Het parcours was door landbouwingenieur en directeur van de stedelijke plantsoenendienst Guido Vyncke uitgestippeld doorheen een enorm bloemenlandschap. Het werden de eerste “moderne” Floraliën: door het toepassen van allerlei vindingrijke, dikwijls speelse motieven, verkreeg men een voortdurende afwisseling in een nu eens klimmend, dan weer dalend pad.

De Floraliën van 1980

Ditmaal werd het grootste gedeelte van de Gentse Floraliën opgevat als een reusachtige binnentuin. Het ontwerp was opnieuw van Guido Vyncke. De kunstwerken erin, namelijk een waterval, een vijver met fontein, een brug en pergola's, dienden slechts om de planten en bloemen sterker te accentueren. Bovendien werd ernaar gestreefd de planten te groeperen volgens klimatologische eisen.

De Floraliën van 1985

Een algemeen beeld van de grote hal kreeg men vanaf een esplanade op 2,8 meter hoogte. Er waren vijf waterpartijen. De bezoekers gingen van het landschappelijk kronkelend wegpatroon in de grote hal naar een meer rechtlijnig tracé in de buitenlandse afdeling. Het ontwerp was opnieuw van de hand van Guido Vyncke.

De Floraliën van 1990

Voor de eerste maal grepen de Gentse Floraliën plaats in de hallen van Flanders Expo te Sint-Denijs-Westrem. Dit complex van 43.000 m² werd geopend op 6 mei 1987. Guido Vyncke stond hierdoor voor een nieuwe uitdaging, maar hij benutte uitstekend de ruimere mogelijkheden. Eens te meer waren het de azalea's die de hoofdtoon aangaven, als één van de meest typische produkten van de Gentse sierteelt.

De Floraliën van 1995

Voor de tweede maal vonden de Gentse Floraliën plaats in de grote hallen van Flanders Expo, in Sint-Denijs-Westrem.

De Floraliën van 2000

Voor deze Floraliën van de eeuwwisseling werd een speciale inspanning geleverd: de enorme oppervlakte van Flanders Expo werd maximaal benut, en alle hallen werden omgetoverd tot prachtige landschappen ter ere van de azalea en de orchidee.

De Floraliën van 2005

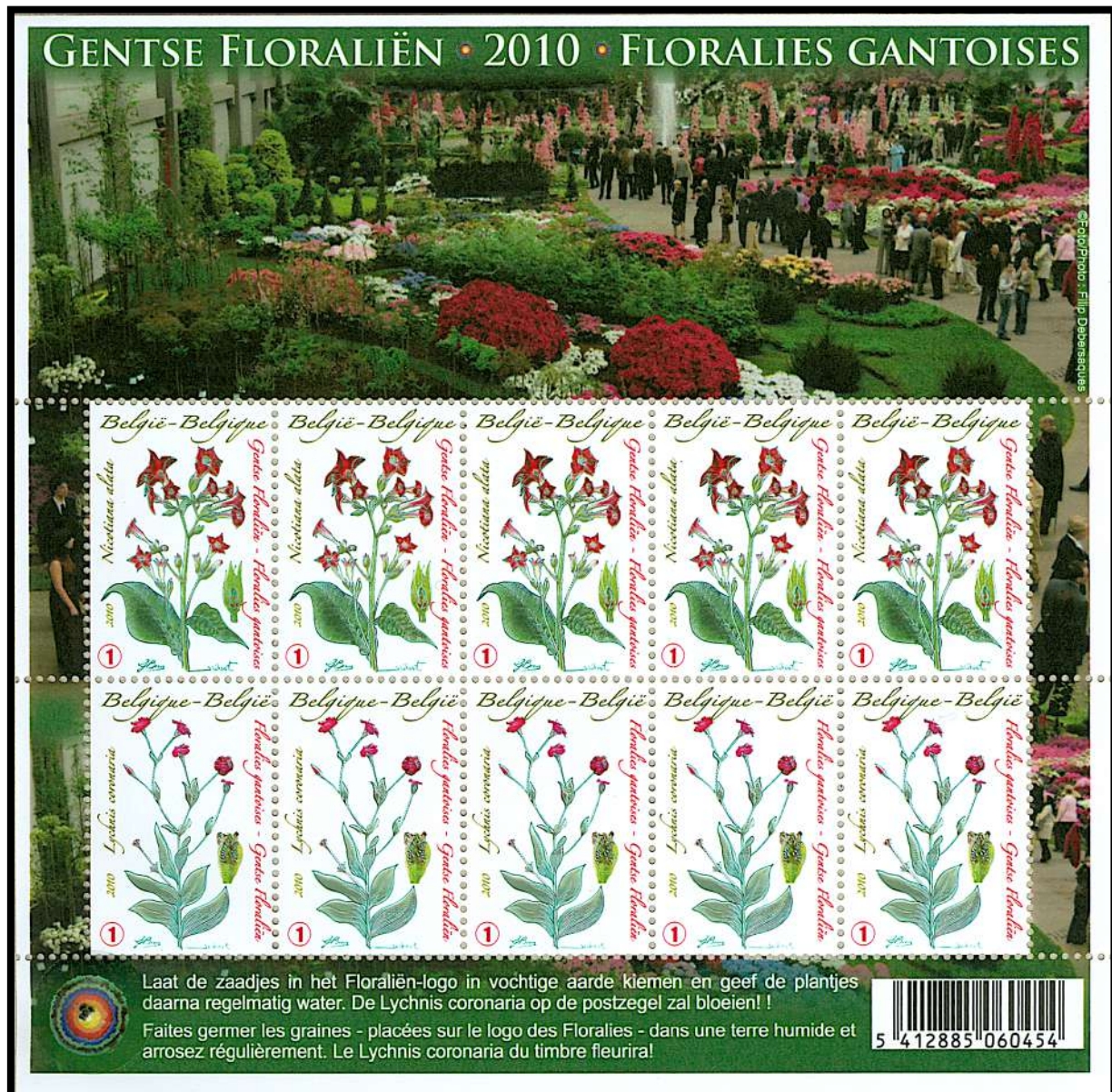
Deze Floraliën vonden plaats, opnieuw in de reusachtige ruimte van Flanders Expo, van 15 tot 24 april 2005, onder de leiding van hoofdontwerper Jacques Toebaert. De blikvangers waren een reusachtige pyramide van azalea's en de prachtige uitbeelding van de drie torens van Gent. De zegels die uitgegeven werden voor deze Floraliën vertonen eveneens een primeur: zij verspreiden een rozengeur.

De Floraliën van 2010

Deze 34ste Floraliën vonden opnieuw plaats in Flanders Expo, van 17 tot 25 april 2010. Meer dan 300 exposanten toonden hun kunst en talent over een oppervlakte van meer dan 4,5 hectare, de grootste binnentuin ter wereld.

De postzegels stellen de *Nicotiana alata* en de *Lychnis coronaria* voor, maar er is opnieuw een innovatie: het velletje bevat zaadjes van de *Lychnis coronaria*!

De Internationale Jaarbeurs van Vlaanderen

De eerste Jaarbeurs van Gent werd georganiseerd kort na de oorlog, in 1946. Het was een initiatief van de Federatie van Handelaars van Gent, die met dit doel de vzw. Internationale Jaarbeurs van Vlaanderen oprichtte.

Het doel ervan is de link benadrukken tussen de ondernemer als creator van welvaart, en zijn rol als inspirator van welzijn. Alhoewel de Gentse roots altijd centraal stonden, werden zij ingebed in een breder spectrum: dat van België en de wereld.

Sedert 1965 wordt elk jaar een gastland uitgenodigd, waarrond het centraal thema verder opgebouwd wordt. In 1987 verhuisde de Jaarbeurs van Gent van het Floraliënpaleis in het Citadelpark naar het nieuwe beurscomplex Flanders Expo.

Sinds 2000 heeft de Jaarbeurs een aantal ingrijpende vernieuwingen doorgevoerd: speciale accenten versterken het programma en actieve interactie met de bezoekers wordt een vast streefdoel. Daarom kreeg de Jaarbeurs in 2004, voor zijn 58ste editie, een nieuwe naam: “Accenta”.

De Jaarbeurs vindt steeds plaats in september, maar de vzw Internationale Jaarbeurs van Vlaanderen is ook verantwoordelijk voor twee bijkomende beurzen:

- De Lentebeurs, die voor het eerst ingericht werd in 1971, en die gegroeid is uit de klassieke Jaarbeurs, met de bedoeling meer het accent te leggen op de vrijetijdsbesteding, de vakantie en het toerisme. De Lentebeurs vindt steeds plaats begin maart.
- “Lineart”: dit is de internationale kunstbeurs, voor de plastische kunsten van 1850 tot vandaag. Lineart werd gesticht in 1981, en vindt steeds plaats begin december.

Het geheel van deze drie beurzen zorgt ervoor dat Gent een bijzonder vooraanstaande plaats heeft in de promotie van de Belgische economie, zowel in België zelf als in de wereld.

Het Festival van Vlaanderen

Het Festival van Vlaanderen is ontstaan in 1958, in de schaduw van de wereldtentoonstelling. De eerste schuchtere stappen werden gezet in Gent, maar zeer vlug breidde het festival zich uit over geheel Vlaanderen, eerst alleen in de grote steden, maar weldra ook naar kleinere centra en gemeenten.

Thans vinden elk jaar meer dan 100 concerten plaats in de talrijke prachtige kathedralen, kerken, abdijen, kastelen, stadhuizen en concertzalen, die indrukwekkende getuigen zijn van het rijke Vlaams verleden.

De basisgedachte is decentralisering en kleinschaligheid, terwijl een zo groot mogelijke participatie van de regionale en lokale organisaties als motor fungeert voor een maximale cultuurspreiding tot in de verste uithoeken van het Vlaamse land.

Alle genres komen aan bod: van middeleeuwse polyfonische muziek tot jazz, van gregoriaanse kerkmuziek tot modern ballet. De grootste solisten, ensembles, koren en dirigenten hebben hun medewerking in de loop der jaren verleend aan het festival, dat zo uitgegroeid is tot een van de meest befaamde en prestigieuze culturele evenementen van West-Europa.

Als eerste Belgische manifestatie is het Festival van Vlaanderen reeds in 1964 lid geworden van de "European Festivals Association".

Elk jaar tussen maart en einde oktober kan elke muzikliefhebber zijn keuze maken uit een indrukwekkend en gevarieerd programma van concerten en happenings in alle Vlaamse steden en gemeenten.

Uiteraard eist een dergelijke manifestatie een competent en organisatorisch sterke directie: de stichter, de echte motor, en de eerste directeur was professor Jan Briers, die dank zij een jarenlange inzet het festival zijn huidige prestige geschonken heeft. De fakkel werd overgenomen door zijn zoon, Jan Briers jr., maar een reorganisatie vond plaats in 2002: de "festivalpauze" Jan Briers zette een stap terug. Hij werd intendant van het Concertgebouw van Brugge, maar bleef wel controle uitoefenen in Gent en Brussel. Hij bleef gedelegeerd bestuurder in de twee festivalafdelingen, maar onder zijn vleugels namen twee directeurs het dagelijks bestuur in handen. Francis Maes kreeg de artistieke eindverantwoordelijkheid, en Serge Platel werd zakelijk leider, verantwoordelijk voor sponsoring en promotie.

Sinds zijn ontstaan in 1958 was een van de sleutels van het succes van het Festival van Vlaanderen zijn voorbeeldige cooperatie met andere nationale culturele organisaties, zoals de Nationale Opera, de Filharmonische Vereniging, de Koningin Elisabethwedstrijd, het Ballet van de 20ste eeuw, de BRT-ensembles, enz. De auspiciën en de subsidies van de Vlaamse regering waren - en blijven - meer dan noodzakelijk om het niveau van een dergelijk Festival hoog te houden.

Het Internationaal Filmfestival van Gent

25ste verjaardag van het Filmfestival van Gent

In januari 1974 werd de eerste editie van het filmfestival georganiseerd, toen nog onder de naam “Filmgebeuren van Gent”. Initiatiefnemers waren Studio Skoop en de Universitaire Filmclub. Deze eerste kleinschalige filmmanifestatie stelde zich tot doel films te tonen die in de gewone bioscopen geen kans maakten wegens hun inhoud en stijl. Het was in feite de inhoudelijke tegenhanger van het filmfestival van Brussel, dat meer gericht was op het lanceren van commerciële kaskrakers. Achttien films werden voorgesteld: het was de pionierstijd.

In 1978 waren er reeds 50 films te zien. Het programma werd progressief verruimd van het strikt cinefiele naar een meer algemene programmatie. Om de organisatorische en financiële problemen op te lossen werd beroep gedaan op Jacques Dubrulle, toen actief in de filmproductie en communicatie.

In 1979 werd een v.z.w. opgericht, om het festival een steviger ruggegraat te geven. John Bultinck werd de eerste voorzitter. Hierdoor begonnen de gemeentelijke, provinciale, en nationale overheden meer te participeren. Het festival werd een gevestigd evenement en de belangstelling bleef groeien. Het programma verruimde, en het festival verhuisde van het vroege voorjaar naar het najaar, in de maand oktober. Het festival internationaliseerde, en haalde buitenlandse filmmakers naar Gent.

Een nieuw tijdperk werd geopend met de komst van een nieuw, modern bioscoopcomplex: de “Decascoop”, waar de films vanaf einde 1981 in ideale omstandigheden wat betreft klank en beeld konden vertoond worden. Het festival begon steeds meer internationale gasten en beroemdheden van de filmindustrie aan te trekken.

In 1983 werd de v.z.w. omgedoopt tot “Internationaal Filmgebeuren van Vlaanderen-Gent”, en een impuls werd gegeven aan de productie van films van eigen bodem. Vanaf 1984 wordt ook elk jaar de “Nacht van de Film” georganiseerd, een gala-avond waarbij de Joseph Plateau-prijzen uitgereikt worden, in aanwezigheid van nationale prominenten en internationale filmvedettes. In 1993 werd het filmfestival tot Cultureel Ambassadeur van Vlaanderen benoemd.

Het festival was in 2025 reeds aan zijn 52ste editie toe. Het is uitgegroeid tot het voornaamste nationaal evenement op gebied van de film, en het heeft een internationale faam verworven, waardoor het stilaan kan wedijveren met Cannes, Berlijn, en Venetië.

Flanders Technology

De eerste beurs “Flanders Technology” opende zijn deuren in Gent op 3 mei 1983. De beurs vond plaats in het Floraliënpaleis, in het Citadelpark. Het was een initiatief van de Vlaamse regering, die zich sterk maakte dat Vlaanderen zich uit de economische crisis kon werken door de nieuwe technologieën een plaats te geven binnen het industriebeleid.

Voor deze eerste uitgave waren er 568 exposanten en 117.000 bezoekers. Bij de tweede uitgave in 1985, eveneens in het Floraliënpaleis, was het succes overweldigend: er waren reeds 791 exposanten, en wanneer de beurs haar deuren sloot op 3 maart 1985 hadden 204.892 belangstellenden haar een bezoek gebracht. Reeds bij de tweede editie werd de naam veranderd: het was nu “Flanders Technology International”, meestal afgekort tot FTI.

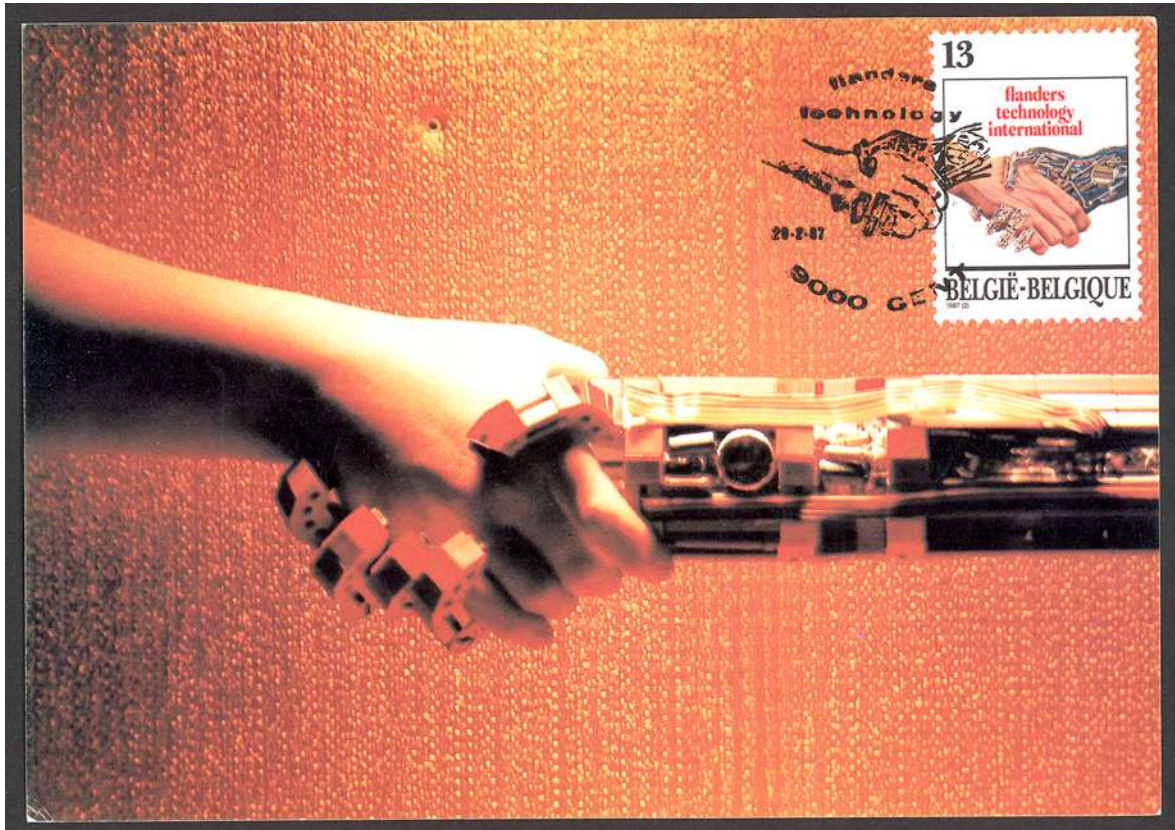
Het was reeds in 1985 duidelijk dat voor een volgende editie zou moeten uitgekeken worden naar een nieuwe lokatie: de ruimte in het Floraliënpaleis bleek duidelijk te beperkt. Het succes van FTI is doorslaggevend geweest in de beslissing om in Gent een nieuwe, reusachtige, polyvalente expositieruimte te bouwen: het werd “Flanders Expo”, waarvan de eerste steen gelegd werd op 15 april 1986. Het complex, dat kan beschouwd worden als het sluitstuk van de derde industriële revolutie in Vlaanderen, moest klaar zijn voor de derde editie van Flanders Technology.

Op 6 mei 1987 opende het nieuwe beurscomplex zijn deuren, en de derde FTI-beurs kon er plaats vinden. Het succes was zo overweldigend, dat de Vlaamse regering een v.z.w. oprichtte, de “Flanders Technology International Foundation”, met als belangrijkste doelstelling de organisatie om de twee jaar van de internationale technologie-beurs Flanders Technology. De handdruk van een mensenhand met een robothand werd er het beeldmerk van, en nestelde zich meteen in het visuele geheugen, zowel in Vlaanderen als erbuiten.

In het begin van de jaren 1990 werd de opdracht van de FTI - Foundation gevoelig uitgebreid, en werd haar doelstelling vervat in volgende missie: wetenschap en technologie dichterbij de mens brengen. Dit gebeurt via een brede waaier van activiteiten die zich zowel tot het onderwijs als tot het grote publiek richten: wetenschapsweken, wetenschapsfeesten, boeken, tv-programma's, rondreizende wetenschapstruck, lespakketten, enz.

Met de opening op 26 februari 2000 van “Technopolis” in Mechelen, het Vlaams doe-centrum voor wetenschap en technologie, heeft de FTI-Foundation, in opdracht van de Vlaamse regering, een permanent karakter aan de wetenschapscommunicatie in Vlaanderen gegeven. Sindsdien zet de FTI-Foundation haar activiteiten verder onder de naam “Technopolis”

De laatste echte beurs “Flanders technology” vond plaats in 1999.

Textirama

Gent is steeds in grote mate afhankelijk geweest van de bloei van de textielnijverheid. Het is bijgevolg logisch dat Gent verkozen werd om het initiatief te nemen tot de jaarlijkse realisatie van een internationale vakbeurs voor de textiel- en kledingsindustrie, onder de benaming “Textirama”.

Deze vakbeurs werd gesticht in 1957 met 27 exposanten. Het succes was in enkele jaren overweldigend, en bij de achtste vakbeurs, die gehouden werd van 29 januari tot 2 februari 1965 waren er reeds honderden deelnemers uit alle landen van Europa en van de Verenigde Staten. Het succes en de internationalisering van de beurs liggen aan de basis van een speciale postzegel in 1965.

Zoals alle grote beurzen en tentoonstellingen vond “Textirama” aanvankelijk plaats in het Floraliënpaleis van het Citadelpark. Op het einde van de jaren 1980 verhuisde de beurs naar het nieuwe complex Flanders Expo in Sint-Denijs-Westrem.

Intussen was deze vakbeurs uitgegroeid tot een geheel van evenementen, verspreid over het gehele jaar, verdeeld over Gent (Flanders Expo) en Brussel. Zo was de nieuwe vzw “Textirama” in 2004 o.a. verantwoordelijk in Gent voor “Intirio 2004”, van 1 tot 4 februari: een vakbeurs met een gevarieerd totaalaanbod aan interieurdecoratie en huislinnen, zoals decoratiestoffen, gordijnen, meubelstoffen, vloerbekleding, wandbekleding, bed-, bad- en tafellinnen, enz.

Het stedelijk onderwijs in Gent

Tot op het einde van het Ancien Régime bleef het onderwijs in de Rooms-katholieke landen uitsluitend in de handen van de Kerk, waarbij het lesgeven hoofdzakelijk gezien werd als één van de voornaamste instrumenten voor de verspreiding van het “ware geloof”. De Gentse schoolmeesters waren verenigd in een schoolmeestersgilde, en hun aantal was beperkt tot dertien. De hoofdvereiste was... katholiek zijn.

De eerste officieel benoemde “gemeentelijke schoolmeesters” dateren van de Franse overheersing (1794-1814). De eerste aanstelling van een “primaire schoolmeester” vond plaats in mei 1798. Het was de citoyen Henri Louis. In 1802 waren er reeds vijf, en in 1812 acht schoolmeesters. Het waren echte gemeentelijke ambtenaren: zij werden benoemd door de municipale raad, ontvingen een woonstvergoeding en konden afgezet worden. Daarnaast waren er nog vijf kostschoolhouders, 28 particuliere schoolmeesters, en enkele wezenscholen.

Tijdens het Hollands bewind werd het onderwijs in Vlaanderen geregeld door de voortreffelijke onderwijswetten die reeds vanaf 1806 in Noord-Nederland van kracht waren. Hun twee voornaamste kenmerken waren het sterk centralistisch karakter en de neutraliteit op religieus gebied. In die optiek verscheen in 1819 het koninklijk besluit tot vestiging van een rijkslagere school in Gent. In januari 1820 werd hiervoor de “Blauwe School” in de Barrestraat aangeduid.

Het stedelijk onderwijs zelf in Gent dateert van 1827-1828: door een missive van de gouverneur van 5 februari 1827 aan de Gentse gemeenteraad wordt medegedeeld dat de minister van binnenlandse zaken wenst dat er in Gent enkele armenscholen zouden opgericht worden door de stad. Op 28 februari 1827 besluit de gemeenteraad drie lagere scholen te openen met het doel om de “weldaden van het onderwijs mede te delen” aan ongeveer 600 kinderen van arme ouders. Het beheer en het toezicht over deze scholen worden opgedragen aan een stedelijke commissie. De scholen krijgen een toelage, en de onderwijzers een wedde van 600 gulden. Via een wervingsexamen, waarvoor 19 kandidaten zich aanbieden, worden drie hoofdonderwijzers aangeduid, twee Nederlanders en één Gentenaar.

De drie scholen worden in 1828 geopend: de eerste in het gewezen kapucijnerklooster aan de Brabantdam, de tweede in de oude abdij van het Rijke Gasthuis, in de Hoogstraat, en de derde in een lokaal van de Burgerlijke Godshuizen bij de Houtbriel (kapel van Sint-Jan in d'Olie).

Bij de Belgische onafhankelijkheid in 1830 worden de gemeentescholen in veel steden en gemeenten gesloten. In tegenstelling hiermee blijven in Gent de drie gemeentescholen normaal verder werken. Alleen worden de Nederlanders ontslagen en vervangen door Belgen.

In 1831 wordt de school van het Rijke Gasthuis overgebracht naar het Pakhuis: zij zal er blijven tot in 1887.

In 1833 wordt een eerste stedelijke meisjesschool opgericht op het Recollettenplein, met juffrouw Thérèse Hofman uit Kortrijk als hoofdonderwijzeres. Het succes is zo groot (reeds 250 leerlingen na enkele maanden) dat nog hetzelfde jaar een tweede meisjesschool geopend wordt in de kapel van Sint-Jan in d'Olie.

De bevolking van de armenscholen stijgt snel: reeds in april 1834 worden de vijf scholen bezocht door niet minder dan 1800 leerlingen.

Het Gents stedelijk onderwijs was niet alleen kwantitatief het best uitgebouwd in Vlaanderen, het stond ook kwalitatief op het hoogste peil. Veel Gentenaars, die later deel zouden uitmaken van de stedelijke elite, hebben in die scholen hun basisonderwijs en opvoeding gekregen.

Het dagblad “Het Volk”

Op het einde van de 19de eeuw stelden de katholieke politici vast dat de socialistische beweging steeds meer greep kreeg op de arbeiders. Op een congres in Luik in 1890 werd daarom besloten in Gent een dagblad op te richten als tegengewicht voor de succesvolle socialistische *Vooruit*, die reeds in 1885 in Gent door Edward Anseele opgericht was. Op dit congres sprak Monseigneur Stillemans, die op 27 januari 1890 tot nieuwe bisschop van Gent gewijd was: “Pour ma part, je saluerais avec bonheur l’apparition d’un journal populaire, en opposition au redoutable et pernicieux *Vooruit*...”.

De katholieken in Gent beschikten reeds over een weekblad, *De Lichtstraal*, die voor het eerst verscheen in november 1886. *Het Volk* ging op 9 november 1890 van start als weekblad. Het stelde zich tot doel een katholiek strijdorgaan te zijn voor alle werknemers.

Het is echter de verschijning in mei 1891 van “*Rerum Novarum*”, de encycliek van paus Leo XIII, die een stroomversnelling teweegbracht. Het hoofdthema van deze encycliek luidde: het socialisme moet bestreden worden. De kerk moest trachten het socialisme voor te zijn bij de organisatie van de arbeidersklasse. De katholieke arbeiders werden met bekwame spoed georganiseerd in anti-socialistische bonden. Dat de pers in deze nieuwe “heilige strijd” een belangrijke rol te vervullen had, was duidelijk, en daarom werden de twee katholiek geïnspireerde weekbladen *De Lichtstraal* en *Het Volk* eerst samengesmolten, en hielden op te verschijnen in de zomer van 1891. In hun plaats werd *Het Volk* getransformeerd tot dagblad.

In de nacht van 21 op 22 juni 1891 kwam het eerste nummer van de nieuwe krant van de pers. Het werd voorgesteld als het officiële blad van de Anti-Socialistische Werkliedenbond.

Moreel gesteund door de pauselijke encycliek hield de nieuwe krant een warm pleidooi voor de katholieke organisaties en voor een meer rechtvaardige maatschappij. De krant voerde zijn leuze “godsdienst, familie, eigendom” als een heilige vlag. Dat deze visie gepaard ging met een campagne tegen het “verderfelijke socialisme” wordt bevestigd door de ondertitel van de nieuwe krant: “Antisocialistisch Dagblad”.

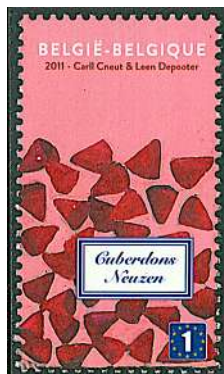
De eerste jaren bedroeg de kostprijs van *Het Volk* twee centiemen. Een jaarabonnement kostte tien frank. De krant verscheen zes maal per week (niet op maandag), met twee edities per dag.

De eerste leiders van de krant waren Arthur Verhaegen en Gustaaf Eylenbosch. Arthur Verhaegen was erin geslaagd een kapitaal van 40.000 frank bijeen te brengen, waarmee de drukkerij geïnstalleerd werd. Gustaaf Eylenbosch, een gewezen typograaf, was de officiële “uitgever en drukker”. De burelen van de nieuwe krant waren gevestigd in de Oudburg, nr. 32, in Gent.

Onder deze dubbele leiding, en met de steun van bisschop Stillemans, sloeg het initiatief aan, en het oplagecijfer klom van 4000 exemplaren in 1891 tot 7000 in 1893. Reeds in augustus 1891 werd *Het Volk* het officiële Vlaamse blad van de Belgische Volksbond, de voorloper van het A.C.W., en de krant werd meer en meer beschouwd als de vertolker bij uitstek van de christen-democratische ideeën.

[illegible]

De “cuberdon” of “neuzeke”

Een cuberdon, ook bekend als neuzeke, tsoepke, Gentse neus of topneus, is een kegelvormig Belgisch snoepje dat qua vorm veel wegheeft van een neus. Het is een typisch Gentse specialiteit. In het Belgisch Frans is dit snoepgoed ook bekend als “chapeau de curé” (pastoorshoed). Vaak heeft het snoep een rood-roze of paarsachtige kleur, een breedte van ongeveer 2,5 cm en een gewicht van 10 tot 18 gram. De buitenkant is hard maar de inhoud is gelatineus. De cuberdon heeft een beperkte houdbaarheid, namelijk 3 weken. Na deze periode begint de binnenkant te versuikeren. Door deze beperkte houdbaarheid wordt de cuberdon niet geëxporteerd en is hij dus vrijwel alleen in België te verkrijgen.

De cuberdons worden bereid met Arabische gom. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was dit product niet meer in Europa verkrijgbaar en raakten de cuberdons na verloop van tijd bijna in vergetelheid. Pas vanaf 1946 werd de gom weer in België ingevoerd, waardoor de productie van de cuberdon kon worden hervat door een aantal banketbakkers die zich het recept herinnerden.

De klassieke “neuzekes” hebben het aroma van een framboos. Sinds kort bestaan er voor dit snoepgoed ook meer dan 25 nieuwe smaken en kleuren, zoals aardbeien, kersen, citroen, banaan, ananas, kokosnoot, bergamot, vanille, ananas, cola, kaneel, meloen, sinaasappel, mandarijn, perzik, appel, peer, kiwi, pepermint, viooltjes, bosbessen, lavendel, anijs, enz.

De bekendste producent van cuberdons is de firma Geldhof, van Eeklo.

Gekend is ook de “neuzenoorlog”, in de jaren 2010 uitgevochten op de Groentenmarkt van Gent, waar twee concurrerende kraamhouders van cuberdons in zwaar conflict raakten, eerst verbaal, maar later zelfs tot rake klappen toe. De gekendste kraamhouder, Carl Demeestere, moest na racistische uitspraken het onderspit delven en de Groentenmarkt verlaten.

De stad Gent

III) Gebeurd in Gent

- De Pacificatie van Gent 1576
- Het Verdrag van Gent 1814
- De Internationale voor Arbeiderssport 1913
- De eerste luchtpostvlucht 1913
- Wereldkampioenschappen artistieke gymnastiek in Gent 2001

De Pacificatie van Gent (1576)

Willem van Oranje

Na de dood van Luis de Requesens werd Don Juan van Oostenrijk door de Spaanse koning Filips II in april 1576 benoemd tot landvoogd van de Nederlanden.

Hij werd er onmiddellijk geconfronteerd met de problemen: de muitende, onbetaalde Spaanse soldaten hadden begin november 1576 Antwerpen verwoest en platgebrand (de “Spaanse Furie”).

Het Spaans militair gedrag leidde tot een zulkdanig ongenoegen, dat de Staten van de verschillende Nederlandse provincies in het stadhuis van Gent op 8 november 1576 een overeenkomst ondertekenden: de *Pacificatie van Gent*, waarbij zij probeerden hun religieuze en politieke tegenstellingen aan de kant te zetten, en gezamenlijk te ijveren voor de evacuatie van de Spaanse troepen.

Deze *Pacificatie van Gent*, die tot stand kwam op initiatief van de Staten-Generaal, tijdens het machtsvacuum tussen de dood van Requesens en de aankomst van Don Juan, regelde tal van problemen: vrede tussen alle gewesten, algehele amnestie, verwijdering van alle Spaanse en andere vreemde militairen, vrij handelsverkeer tussen de gewesten, erkenning van Willem van Oranje als stadhouder van Holland en Zeeland, handhaving van de godsdienstige status-quo in deze twee gewesten, elders opschorting van de ketterplakaten, wat neerkwam op een volledige godsdienstvrijheid.

De *Pacificatie van Gent* vormde het bewijs dat de Nederlandse gewesten het onderling eens konden worden zelfs over godsdienstzaken, zolang buitenstaanders er zich maar niet mee bemoeiden. Het werd echter vrij vlug duidelijk dat de Spaanse koning de Nederlanders deze vrede, waarbij het protestantisme geaccepteerd werd, niet zou gunnen.

Don Juan, die begin november in de Nederlanden angekommen was, ondertekende op 12 februari 1577 met de afgevaardigden van de Staten-Generaal het *Eeuwig Edict*, waarbij hij de bepalingen van de *Pacificatie van Gent* aanvaardde, in zover uitsluitend het katholicisme geduld werd.

De Spaanse troepen werden inderdaad geëvacueerd, maar de godsdienstige problemen deden de strijd weer oplaaien. Zowel Don Juan als Willem van Oranje hielden aan de integrale eenheid van de Nederlanden, maar Oranje predikte de vrijheid van godsdienst, terwijl Don Juan, in naam van Filips II, uitsluitend de katholieke godsdienst wilde toelaten.

Don Juan maakte zich op 24 juli 1577 onverwacht meester van de citadel van Namen, en hij riep de Spaanse troepen terug. Als reactie hierop wilden de Staten-Generaal hem niet langer erkennen, en benoemden zij zelf een landvoogd, Matthias van Oostenrijk. De Spaanse troepen, aangevoerd door Alexander Farnese, versloegen het leger van de Staten bij Gemblours (31 januari 1578), maar werden bij Rijmenam teruggeslagen (2 augustus 1578).

Zo kwam het tot een definitieve breuk tussen Noord en Zuid: in de *Atrechtse Unie* van 6 januari 1579 verbonden de zuidelijke provincies zich tot trouw aan de koning en behoud van het katholicisme, terwijl de noordelijke provincies op 23 januari 1579 de *Unie van Utrecht* ondertekenden, waarbij zij zich feitelijk afsplitsten van Spanje.

Filips van Marnix van Sint Aldegonde, mede-ondertekenaar van de Pacificatie van Gent

Don Juan van Oostenrijk en het "Eeuwig Edict" (1577)

De Unie van Utrecht (1579)

Het Verdrag van Gent - 1814

Het Verdrag van Gent, naar een schilderij van Forestier

Van links naar rechts: Henry Goulburn, Anthony J. Baker (de Britse secretaris), William Adams, en James Gambier. Dan de Amerikanen John Quincy Adams, Albert Gallatin, Henry Clay, James Bayard, en de secretaris Christopher Hughes.

Gezeten: Jonathan Russel. De man in profiel op de achtergrond is tot nog toe niet geïdentificeerd.

De schilder van het doek, Sir Amedée Forestier, was de officiële schilder van het Britse hof. Het doek werd in 1922 door Groot-Brittannië aan de U.S.A. geschonken, en bevindt zich thans in het departement "National Collection of Fine Arts" van het Smithsonian Institute van Washington.

*Verdrag van Gent 1814-1964.
Hier verbleef van juli tot december 1814
de Amerikaanse delegatie geleid door
John Quincy Adams, later zesde president
van de U.S.A., tijdens de onderhandelingen
met de Britse gevolmachtigden, voor de
ondertekening van het vredesverdrag van Gent
op 24 december 1814.*

Deze tekst wordt gevolgd door de Engelse vertaling, en door een korte nota vanwege de opdrachtgevers: National Society United States Daughters of 1812.

Dit is te lezen op een gedenksteen die aangebracht is op de gevel van het huis nr. 47 van de Veldstraat in Gent. Het was wel de hoogste tijd voor een gedenksteen: nog in 1962 dus twee jaar eerder, beschreef de Amerikaanse historicus Henry F. May in een artikel getiteld “*American Ghosts in Ghent*” de indrukken die hij had opgedaan tijdens een zoektocht in Gent naar de verblijfplaats van de Britse en Amerikaanse delegatie in 1814. Hij constateerde een totale onwetendheid over alles wat met het verdrag van Gent te maken had.

Als verzachtende omstandigheid moet vermeld worden dat alle geplande vieringen voor de 100ste verjaardag van het verdrag vrijdeld werden door het uitbreken van de eerste wereldoorlog.

Wat was dan het echte belang van dit verdrag?

1) DE OMSTANDIGHEDEN

De Verenigde Staten van Amerika hadden op 4 juli 1776 hun onafhankelijkheid uitgeroepen, en met de steun van Frankrijk - dat met veel plezier de Britse macht zag verminderen - hadden zij de oorlog gewonnen, zodat Groot-Brittannië in 1783 gedwongen werd de onafhankelijkheid van zijn vroegere kolonie te erkennen.

Nadien bleven de U.S.A. neutraal in de oorlogen tussen het Frankrijk van Napoleon I en Groot-Brittannië. Zo ontsnapten zij aan de wederzijdse handelsembargo's, en maakten zij aanzienlijke winsten via hun scheepvaart. Engeland voelde zijn handelsbelangen op zee bedreigd, en kondigde sterk protectionistische maatregelen af, onmiddellijk gecounterd (in 1807) door tegenmaatregelen van Napoleon.

Het gevolg was een ineenstorting van de scheepvaart in de U.S.A.. Daarbij kwam nog dat veel Britse mariniers overliepen naar Amerikaanse schepen, waar de levensomstandigheden beter waren. Daarop kaapten de Britten de Amerikaanse schepen waar “deserteurs” op zaten, hetgeen de publieke opinie in de U.S.A. niet nam.

Er was dus:

- Een economisch probleem: het verlies van de grote scheepvaartwinsten.
- Een politiek probleem: de inmenging van de Britten op Amerikaanse schepen.

Daarom verklaarden de U.S.A. de oorlog aan Groot-Brittannië op 19 juni 1812.

Geen van beide partijen kon noch ter zee, noch ter land, een overwicht behalen. Engeland had al zijn energie nodig tegen Napoleon, en de U.S.A. zaten financieel aan de grond.

Tsaar Alexander I van Rusland bood zijn bemiddeling aan, en er werd besloten tot bilaterale onderhandelingen. Aanvankelijk werd Göteborg voorgesteld, maar de Britten verkozen Gent, dat dichterbij Engeland ligt. (Gent was pas “bevrijd”: Napoleon was verbannen naar Elba).

2) DE DEELNEMERS

- a) Langs Amerikaanse kant: president Madison koos een vijfkoppige delegatie, waarin de voornaamste politieke strekkingen terug te vinden waren:
- **JOHN QUINCY ADAMS** (1767-1848), gezant van de U.S.A. in Sint-Petersburg, en later zesde president van de U.S.A. (1825-1829). Hij was de meest markante figuur aan de onderhandelingstafel. Hij was uitgesproken puritein en weinig soepel.
 - **JAMES BAYARD** (1767-1815). Hij was vooral de vertegenwoordiger van de Amerikaanse “pacifisten”.
 - **HENRY CLAY** (1777-1852). Als *Speaker* van het Huis van Afgevaardigden was hij de officiële woordvoerder van de Amerikaanse delegatie. In tegenstelling tot Bayard was hij eerder de vertegenwoordiger van diegenen die aanstuurden op de voortzetting van de oorlog. Later werd hij herhaalde malen verslagen bij presidentiële verkiezingen in de U.S.A.
 - **ALBERT GALLATIN** (1761-1849). Hij was minister van financiën. Hij was vooral de vertegenwoordiger van de zakenwereld en de financiers, die grote verliezen boekten door de oorlog.
 - **JONATHAN RUSSEL** (1771-1832). Hij was de leider van de republikeinse partij. Hij speelde slechts een ondergeschikte rol.

Henry Clay

John Quincy Adams

Albert Gallatin

b) Langs de Britse kant bestond de delegatie meer uit functionarissen en experts. Zij telde slecht drie leden:

- **LORD JAMES GAMBIER** (1756-1833), delegatiehoofd. Hij was een met roem overladen zeevaartofficier.
- **HENRY GOULBURN** (1784-1865), parlamentslid voor de Tories. Hij was de vertrouwensman ter plaatse van de Britse regering.
- **WILLIAM ADAMS** (1772-1851). Hij was doctor in burgerlijk recht en deskundige in zeevaartproblemen.

3) DE PLAATS

De Amerikaanse delegatie kwam toe in Gent tussen 23 juni en 6 juli 1814. Zij logeerden eerst op de Kouter (Hôtel des Pays-Bas), later op de hoek van de Veldstraat en de Volderstraat (Huis Lovendeghem). Het is daar dat nu een gedenksteen te zien is.

De Britten kwamen toe op 6 augustus 1814, en logeerden eerst op het Gouden Leeuwplein (Hôtel du Lion d'Or), later in het oud kartuizerklooster op Meerhem.

De Amerikanen integreerden zich zeer vlot in het Gentse leven, terwijl de Britten steeds geïsoleerd bleven.

De conferentie begon op 9 augustus 1814 in het Hôtel des Pays-Bas op de Kouter.

4) DE SFEER

De sfeer was uiterlijk zeer hoffelijk, maar in feite zeer gespannen, door verschillende factoren:

- De Amerikanen waren gestoord omdat de Britse delegatie zo lang op zich liet wachten.
- De Amerikanen, vertegenwoordigers van verschillende strekkingen, wantrouwden elkaar onderling.

De Amerikanen hadden volle vrijheid om te onderhandelen, maar de Britten waren in feite slechts stromannen van hun regering, wiens instructies zij herhaaldelijk moesten opvragen

5) DE RESULTATEN

Men onderhandelde over vier hoofdpunten:

- Het recht van Groot-Brittannië om deserteurs op te vragen in oorlogstijd.
- De bescherming van de Indianen.
- De regeling voor de grensgeschillen met Canada.
- De omschrijving van de onderlinge visvangstzones.

Men gaf - op een zeer hoffelijke manier - van beide kanten niets toe, zodanig dat er besloten werd een verdrag te ondertekenen dat bepaalde dat... alle geschilpunten later in commissies zouden behandeld worden.

Dit compromis werd ondertekend op 24 december 1814. Het was dus geen echt verdrag, maar eerder een wederzijds verzaken aan vijandelijkheden, en een verschuiven van de problemen naar later.

Het werd effectief op 17 februari 1815, na de ratificatie door president Madison voor de U.S.A., en door koning George III voor Groot-Brittannië.

Het eigenaardige is dat beide naties er in de loop van de volgende jaren wel degelijk in slaagden, met de opgerichte commissies, om de uitgestelde twistpunten op te lossen, en een nieuwe vriendschappelijke relatie met mekaar op te bouwen. In die zin is het verdrag van Gent dus toch als een succes te beschouwen.

De Internationale voor Arbeiderssport – 1913

Het is niet verwonderlijk dat de eerste rode turnclub in Gent werd gesticht. Gent was een van de oudste en belangrijkste centra van het Belgisch socialisme. De Gentse linkse wereld van vakbonden, mutualiteiten, wijkverenigingen, harmonies en jeugdclubs, lokte zelfs buitenlandse belangstelling.

Het succes van de vakbonden, die hun ledenaantallen zagen stijgen, leidde tot de oprichting van allerhande verenigingen, waaronder een turngroep.

Zo werd op 1 november 1886 de gymnastiekvereniging *Vooruit* opgericht. Deze eerste linkse turnkring werd gesticht door Karel de Wette, een voormalig circusartiest. Hij was gedreven door het voorbeeld van de Duitse turnbeweging. De Duitse socialisten waren immers reeds lang bezig met in turngroepen jonge, krachtige militanten te vormen.

Via contacten met Gentse militanten of via de krant *Vooruit* werden anderen geprikkeld om het Gentse voorbeeld te volgen, en weldra ontstonden er rode turnclubs overal waar het socialisme bloeide. De keuze van “gymnastiek” lag voor de hand: tot na de eerste wereldoorlog werd in België bijna uitsluitend geturnd. Van moderne sporttakken zoals wielrennen, voetbal, zwemmen of atletiek was hoegenaamd nog geen sprake.

Al vlug ontstond de behoefte om de activiteiten van het groeiende aantal rode turngroepen te coördineren in een overkoepelende organisatie. Om die reden werd op 29 oktober 1893 in Brussel de landelijke bond gesticht door vertegenwoordigers van verschillende turnkringen. De kersverse vereniging publiceerde bondsbladen, en zette nationale turnfeesten op touw. Het eerste vond plaats in 1896 in Verviers, en op 6 en 7 juni 1897 organiseerden de Gentenaren het tweede bondsfeest, dat echter volledig chaotisch verliep.

Rond 1900 ontstond er een grote malaise in de bond, hoofdzakelijk door de discussie over de zin van een afzonderlijke linkse turnfederatie. Dit leidde tot een onoplosbare crisis, en tot de verdwijning van de federatie in 1900. Maar reeds op 2 december 1904 werd in Charleroi een nieuwe bond opgericht, de “Socialistische Turnbond van België”.

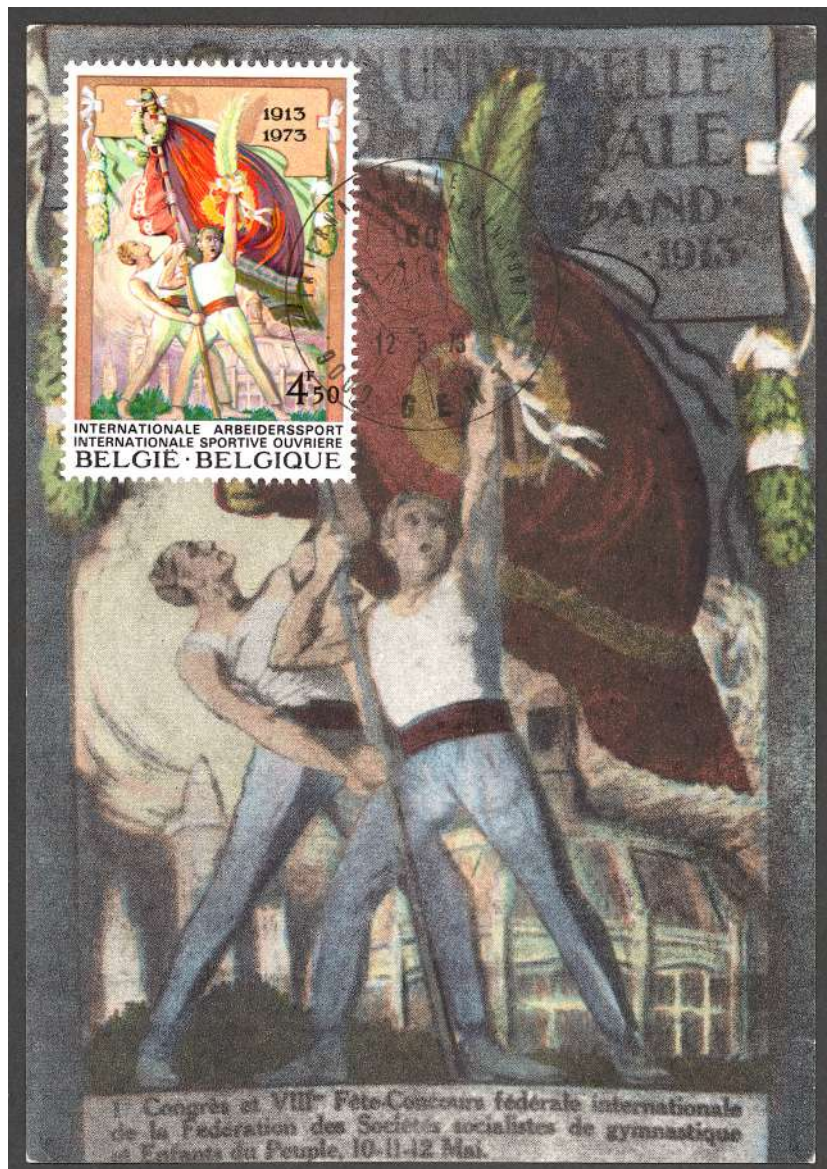
Op basis van regelmatige contacten in de Frans-Belgische grensstreek ontstond er bij de Belg Gaston Bridoux en de Fransen Laine en Kleynhoff het plan om een Internationale voor arbeiderssport op te richten. Het voorstel werd op 11 augustus 1912 besproken op het Bureau van de Socialistische Arbeiders Internationale. Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Oostenrijk en België antwoordden positief.

Er was in ieder geval voldoende interesse om van 10 tot 12 mei 1913 in Gent, tijdens de wereldtentoonstelling, een internationaal congres te organiseren met afgevaardigden uit Frankrijk, België en Groot-Brittannië. Tijdens het congres werd vinnig gediscussieerd over welke vorm linkse lichaamsontwikkeling moest aannemen. Sommigen pleitten voor het turnen, anderen ijverden voor sport en spelen.

Wel waren ze het erover eens om een Socialistische Internationale voor Fysieke Opvoeding op te richten. De nieuwe organisatie zou haar zetel in Brussel vestigen, met Gaston Bridoux en de Fransman Charles Saint-Venant als voorzitters.

De ambitie was groot: "... strijdlustige jongeren te vormen, verenigd in de wil om aan het proletariaat fysieke, morele en spirituele gezondheid te geven door de lichamelijke ontwikkeling, zodat elke proletariër beter in staat zou zijn te ijveren voor de definitieve bevrijding van de arbeidersklasse van de ketenen van de economische uitbuiting, van de morele slavernij en van de culturele onderdrukking...". De sport was dus maar een voorwendsel om de jeugd te drijven naar een morele, doctrinaire en ideologische strijd.

Duitsland was de grote afwezige, maar toch werd in 1914 een tweede congres gepland in Frankfurt. Het werd afgelast door het uitbreken van de eerste wereldoorlog, en de draad werd pas opnieuw opgenomen in september 1920, in Luzern.

De eerste luchtpostvlucht 1913

Gent is de tweede stad ter wereld waar vliegmeetings werden gehouden. Hiervoor werd het oefenveld van Sint-Denijs-Westrem gekozen. De eerste meeting in 1908, waar de beroemde vliegenier Henri Farman zijn vliegkunsten moest tonen, kon echter niet doorgaan door het slechte weer.

Men moest wachten tot in 1910 om het eerste vliegtuig te zien opstijgen vanuit Sint-Denijs-Westrem. Ook dit werd een flop: het vliegtuig stortte neer. De piloot, Albert Villé, bleef ongedeerd.

De wereldtentoonstelling van Gent in 1913 was een goede gelegenheid om het vliegveld van Sint-Denijs-Westrem te promoten, en de Franse piloot Adolphe Pégoud kwam regelmatig zijn stunts uitvoeren boven een verbijsterd publiek.

Op 1 mei 1913 werd de pas 19 jaar oude Henri Crombez gevraagd om met zijn Deperdussin-eendekker een vlucht uit te voeren vanuit Sint-Denijs-Westrem met als eindbestemming Sint-Agatha-Berchem. Aan boord bevonden zich enkele postzakken van de Regie der Posterijen: het werd de eerste luchtpostvlucht op het Europese continent.

Henri Crombez (1893-1960) voerde tussen 1 mei en 25 augustus 1913 herhaalde vluchten uit van Sint-Denijs-Westrem naar verschillende Belgische steden.

Hij was een echte pionier van de luchtvaart: in 1911 had hij reeds heen en weer over het Kanaal gevlogen. Tijdens de eerste wereldoorlog voerde hij als vrijwillig oorlogspiloot verkenningsvluchten uit boven de Duitse grens. Later werd hij de persoonlijke piloot van koning Albert I.

Het vliegveld van Sint-Denijs-Westrem bleef een vaste vertrek- en aankomstplaats voor kleine vliegtuigen, tot in 1984. Op 31 december 1984 stegen de laatste vliegtuigen van hier op. Het vliegveld werd de locatie voor "Flanders Expo".

Wereldkampioenschappen artistieke gymnastiek 2001

De wereldkampioenschappen artistieke gymnastiek zijn na de Olympische Spelen de grootste internationale gymnastiekcompetitie ter wereld. Artistieke gymnastiek of toestelturnen is wereldwijd een erg populaire en geliefde sport, en tijdens de Olympische Spelen de tweede meest bekeken sport, na atletiek.

Bij de dames zijn de competities sprong, brug, balk en grond. Bij de heren grond, paard met bogen, ringen, sprong, brug en rek.

Het is niet de eerste keer dat België gastland is: reeds in 1903 vonden de eerste wereldkampioenschappen plaats in Antwerpen. Zij worden om de twee jaar gehouden, in de onpare jaren.

De 35ste wereldkampioenschappen vonden in 2001 plaats in Gent, van 22 oktober tot 4 november. De competities hadden plaats in de Topsportthal Vlaanderen van de Blaarmeersen, de trainingen kon men volgen in Flanders Expo. Meer dan 60 landen waren vertegenwoordigd, met ongeveer 600 topgymnasten.

De organisatie lag in handen van de Vlaamse Turnliga vzw, een afdeling van de Koninklijke Belgische Turnbond. Kort na deze wereldkampioenschappen is de Vlaamse Turnliga gefusioneerd met de Federatie voor Algemene en Sportieve Gymnastiek, om samen de “Gymfed” te vormen.

De wereldkampioenschappen artistieke gymnastiek zijn het grootste topsportevenement dat ooit in Gent georganiseerd werd. De keuze van de Topsportthal Vlaanderen als competitiehal sluit prima aan bij het sportbeleid van Gent, dat enerzijds de site Blaarmeersen wenst uit te bouwen als hét sport- en recreatiegebied van Gent en anderzijds een weloverwogen en doorgedreven sportpolitiek voert. Meer dan 500 journalisten uit binnen- en buitenland volgden het evenement, en de competitie werd uitgezonden per televisie in meer dan 80 landen.